

BOZKURT

Kurt'la ?igili Atas?zleri ve Deyimler

- B?ri ko?n?s?yn yimez.

Kurt kom?usunu yemez.

(Eski T?rk)

- El ile oyun olmaz, kurt ile koyun olmaz.

(Anadolu)

- Goyuna gurt gelende, bir ge?ilini tapar.

(Azeri)

- G?z?m g?rmedikten sonra, isterse g?t?m? (k?t?md?) kurt (b?r?) yesin.

(K?rg?z)

- Gurttan gorhan, goyun sahlamasun.

Kurttan korkan, koyun saklamas?n.

(Azeri)

- ?l ogr?s?z bolmaz, tag b?risiz bolmaz.

Y? haydutsuz olmaz, dağ kurtsuz olmaz.

(Azeri)

- Kazak, K?rg?z ve kurt karde?tirler.

(Kazak, K?rg?z)

- Ke?i kurttan kurtulursa gergedan olur.

(Anadolu)

- Ke?iye rak? i?irmi?ler, kurdun evini sormu?.

(Anadolu)

- Kom?u kurt beni talas?n.

(Anadolu)

- Koyun s?r?s?ne kurt dadanm?y?.

(Anadolu)

- Koyunu g?den kurdu g?r?r.

(Anadolu)

- Koyunu kurda ?smarlar.

(Anadolu)

- Koyunu kurta ?smarl?r?.

Koyunu kurda ?smarlar.

(Kerk?k)

- Koyununu kurda kapt?ran ?oban?n ağz?n? b?çak a?maz.

(Anadolu)

- K?y?n itleri kendi aralar?nda d??man olsalar da, kurdu g?r?nce birle?tirler.

(K?rg?z)

- Kurda koyun s?r?s? inanmak.

(Anadolu)

- Kurda varan.

Cesur ki?i anlam?nda.

(Anadolu)

Cesur kiiilere "kurda varan", korkaklara ise "çömeliip ürüyen", yani kurttan korkan ve köpek gibi havlayan denilir.

- Kurdu koyunla barýttýrýr.

(Anadolu)

- Kurda ensen neden kalýn demiřler, kendi iřimi kendim görürüm demiř.

(Anadolu)

- Kurt ađzýndan koyun alýnýr mý?

(Anadolu)

- Kurt ile koyun, ateş ile su.

(Anadolu)

- Kurt ile koyun dost olmaz.

(Anadolu)

- Kurt ile kuzuyu bir arada yürüttü.

(Anadolu)

- Kurt komşusunu talamaz.

(Anadolu)

- Kurt, koyunun pahalý olduđunu bilmez.

(Anadolu)

- Kurtla koyun olmaz, ciğerle (akrabayla) oyun olmaz.

(Anadolu)

- Kurtla koyun, k?!?ç ile oyun olmaz.

(Anadolu)

- Kurtla koyun, k?!?çla oyun.

(Anadolu)

- Kurttan yer, koyunnan şivan eder.

Kurtlan yer, koyunlan matem eder.

(Kerkük)

- Kurt yağmuru.

Güneşli havada yağan yağmur.

(genel)

Ýnanca göre, güneřli havada yađan yađmurda kurtlar dođar.

- Tilki mi togd?, azu b?ri mi?.

Tilki mi doğdu, yoksa kurt mu?

(Eski Türk)

Eski Türkler'de bir çocuk dođunca bu soru sorulur; tilki aldattýđý için kýzy, kurt da yiđitliđinden ötürü erkeđi temsil ederdi.

- Tüklü koyunu kurt yemez.

Tüylü koyunu kurt yemez.

(Kerkük)

=====

BOZKURT

Atatürk ve Bozkurt

ATATÜRK'E ARMAĐAN EDÝLEN BOZKURT HEYKELÝ

Heykelin Atatürk'e Armağan Edilmesi: 2 Ağustos 1926 gecesi Türkiye'nin "Bozkurt" adlı yolcu gemisi, Fransız "Lotus" gemisi ile Ege Denizi'nde çarpıtır. Bozkurt gemisi batar ve 8 Türk denizcisi boğularak ölür. Ertesi gün, İstanbul'a gelen Lotus gemisinin kaptanı tutuklanır ve Türk mahkemelerince 80 gün hapis cezasına çarptırılır. Lotus gemisinin kaptanının karđı çykıtları sonucu dava, Lahey Sürekli Adalet Divanı'na intikal eder. Lahey Sürekli Adalet Divanı, 7 Eylül 1927'de, Türkiye'nin hukuka aykırı davranmadığına karar verir. Bu kararla birlikte "Geminin adı ve Türk milletinin milli simgesi, Türk özgürlük ve bağımsızlığına timsali olmasından ötürü", Türk heyetine, Atatürk'e verilmek üzere tunđtan bir Bozkurt heykeli armağan edilir. Bu davadan dolayı, dönemin adalet bakanı Mahmut Esat'a, Atatürk tarafından Bozkurt soyadı verilmiştir.

Heykel Gözden Uzaklağtırılıyor: Adı geçen Bozkurt heykeli 1968 yılına değin Anıtkabir'de sergilenmiş, 1968'de Samsun'da Gazi Müzesi'nin ağılmasıyla Atatürk'ün birçok özel eğyası ile birlikte Samsun'a yollanmıştır. Bu Bozkurt heykeli 1978 yılında değ Samsun Müzesi'nde sergilenmiş, fakat CHP iktidarının baskıları sonucu (bu baskıda devrin imar ve iskan bakanı Ali Topuz hayli etkin olmuştur) müzenin deposuna atılmıştır. O günden sonra da heykeli bir daha gören olmamıştır.

Ve Heykel Yeniden Keğfediliyor: Konu hakkında araştırmalar yapan Türkiye Gazetesi muhabiri Kemal Çapraz, heykelin izini sürer ve Samsun'daki Gazi Müzesi'nde bulunduğunu öğrenir. Müze müdürü Mustafa Akkaya'dan bilgi almak ister. Müdür böyle bir heykelin bulunmadığını söyler. Kemal Çapraz, bozkurt heykelinin müzenin deposunda olduğunda ısrar eder ve nihayet heykel depoda bulunup gün ışığına çykartılır. Fakat müdür bey, akmazsa damlar misali yine zorluk çykarmak ister ve heykelin fotoğraflarının çekilmesine izin vermez. Lakin acar gazeteci Kemal Çapraz bakanlıktan aldığı yazılı izinle heykelin fotoğraflarını çeker.

Heykelin Boyutları: Lahey Sürekli Adalet Divanı'nca Atatürk'e armağan edilen bozkurt heykeli kaidesiyle birlikte 29 sm yüksekliğinde, 34 sm uzunluğunda olup, kaidesi 30-12'dir.

Lahey Sürekli Adalet Divanı Tarafından Atatürk'e Armağan Edilen Bozkurt Heykeli

ATATÜRK'ÜN ÇALIřMA MASASINDAKÝ BOZKURT

Atatürk'ün çalışma masasında çadışma zili olarak kullandığı küçük bir bozkurt heykeli daha vardı. Yine tunđtan olan bu heykel kaidesiyle birlikte 8 sm yüksekliğinde ve 9 sm uzunluğundadır.

Bu heykel de gazeteci Kemal Çapraz'ın girişimleriyle Samsun Gazi Müzesi'nde bulunmuştur.

Atatürk'ün Çalışma Masasındaki Bozkurt

ATATURK ZAMANI PARALARINDA BOZKURT

Atatürk döneminde 1927 yılında basılan kağıt 5 ve 10 liralarda Bozkurt resmi kullanılmıştır. Burada Bozkurt, ay-yıldızın içinde koşar durumda tasvir edilmiştir.

Atatürk Döneminin Bozkurtlu Paralarına Örnekler

DEVLET ARMASI SEÇİLEN BOZKURT

1925 yılında Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti, Türkiye Cumhuriyeti devlet armasını yapması için Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifleriyle bir yarışma açmıştır. Bu yarışmanın sonunda Namık İsmail'in bozkurtlu arması birinci seçilmiştir. Fakat yarışmaya katılan armalar yeterince görkemli olmadığından kullanılmamışlardır.

Bozkurtlu Devlet Arması

BOZKURTLU SİGARA

Atatürk döneminde, 1935 yılında piyasaya çkarılan Bozkurt adlı sigaralar vardı. Bozkurt sigarasının üzerinde de bir bozkurt tasviri yer almaktadı.

Bozkurtlu Sigara

PULLARDA DA BOZKURT VARDI

Türkler'in yeniden türeyişlerini anlatan bir destan olan Bozkurt Destanı'nın özeti aşağıda verilmiştir:

"...Türkler'in ilk ataları Batı Denizi'nin batısında otururlardı. Türkler, Çin ülkesinin ordularınca yenilgiye uğratıldılar. Düşman çerileri bütün Türkleri erkek-kadın, küçük-büyük demeden öldürdüler. Bu büyük ve acımasız kıyımdan yalnızca 10 yaşlarında bulunan bir oğlan sağ kaldı geriye. Düşman askerleri bu çocuğu da buldular ama onu öldürmediler; bu yaşayan son Türk'ü acılar içinde can versin diye, kollarını ve bacaklarını keserek bir bataklığa attılar. Düşman hükümdarı, çeri (asker) lerinin son bir Türk'ü sağ olarak büraktığını öğrendi; hemen buyruk verdi ki bu son Türk de öldürüle, Türkler'in kökü tümüyle kazınsın... Düşman çerileri çocuğu bulmak için yola koyuldular. Fakat diğeri bir Bozkurt çıktı ve çocuğu diğeriyle ensesinden kavrayarak kaçırdı; Altay dağlarında izi bulunmaz, ıssız ve her yanı yüksek dağlarla çevrili bir mağaraya götürdü. Mağaranın içinde büyük bir ova vardı. Ova, baştan ayağa ot ve çayyrlarla kaplıydı; dörtbir yanı sarp dağlarla çevrili idi. Bozkurt burada çocuğun yaralarını yalayıp tımar etti, iyileştirdi; onu sütüyle, avladığı hayvanların etile besledi, büyüttü. Sonunda çocuk büyüdü, ergenlik çağına girdi ve Bozkurt ile yaşayan son Türk eri evlendiler. Bu evlilikten 10 çocuk doğdu. Çocuklar büyüdü; diğeriyle kızlarla evlenerek ürediler. Türkler çoğaldılar ve çevreye yayıldılar. Ordular kurup Çin ülkesine saldırdılar, ataları'nın küni aldılar. Yeni bir devlet kurdular, diğeri bir yana yeniden egemen oldular. Ve Türk kaganları ataları'nın anısına hürmeden, otağlarının önünde hep kurt başlı bir sancak dalgalandırdılar..."

Bu efsaneden anlaşıldığına göre, Türkler'in ilk yurtları, Orta Asya'nın batısına yakın bir yerde idi. Türkler, Turfan'ın kuzey dağlarına daha sonra göçmüşlerdi.

Çin tarihlerinin de yazdığı olduğu Bozkurt destanı, burada bitmektedir. Çinliler daha sonra nelerin olduğunu açık olarak yazıyorlar. Bu efsanenin son bölümü, Ergenekon Destanı'dır. Ergenekon Destanı, Cengiz Han çağında modullaştırılmıştır. Ancak bu efsanenin kökleri ve ana motifleri, aşıkça Kıt Türkler ile ilgilidir. Kıt Türk Devleti, MS 6.yy.dan itibaren bir cihan imparatorluğu olmuş ve 200 yıl yaşamıştır. Böyle büyük ve güçlü bir devletin, ilkel Modollar'dan bir efsane alıp kökenlerini ona dayandırması mümkün değildir. Ayrıca, Ergenekon Destanı'nın ana motiflerinden biri, **Demirci**'dir. Destanda demirci, dağda demir madeni bulur ve Türkler bu demir madenini eriterek Bozkurt'un önderliğinde Ergenekon'dan çıkarlar. Unutmamak gerekir ki, Göktürkler'in ataları da demirci idiler. Onlar en iyi çelikleri işler, başka devletlere silah olarak satarlardı. Göktürkler'in ataları, demir cevherleriyle dolu dağların eteklerinde türemişler, demirleri eriterek yeryüzüne çıkmışlardı. Sonradan kendilerinin de demirci olmaları bundan ileri gelmektedir. Oysa Modollar, demirciliği bilmezlerdi. Cengiz Han zamanında Modollar'ın yanına gelen bir Çin elçisi, o çağda bile Modollar'ın ok uçlarını taştan yaptıklarını, demir işlemeyi bilmediklerini belirtir. Modollar demir işlemeyi, Cengiz Han zamanında Uygur Türkleri'nden öğrenmişlerdir. Ayrıca Bozkurt, Türkler'in kutsal hayvanıdır. Modollar'ın kutsal hayvanı köpektir.

Asya Büyük Hun Devleti'nde, bizzat Hun hakanının başkanlık ettiği törenler vardır. Bu törenlerden en önemlisinde, devletin ileri gelenleri toplanarak Ata Mağarası'na giderler ve orada, hakanın başkanlığında dini törenler yapılır, atalara saygı gösterilir. Aynı törenler, Göktürk Devleti'nde de yapılagelmiştir. Bu adlı geçen Ata Mağarası, Bozkurt'un Türk gencini düşmandan kaçırdığı ve Ergenekon'a ulaştırdığı mağaradır. Asıl önemli olan nokta ise, bütün milletçe bunlara inanılması ve devletin de bu efsaneye saygı göstermesidir. Yukarıda değinilen konular, **Ergenekon Destanı** bölümünde daha geniş olarak anlatılmıştır.

Az önce bir özetini vermiş olduğumuz Bozkurt Destanı, Türk kültürü'ne derinlemesine etki yapmıştır. Bugünkü Moğolistan'ın Bugut mevkiinde bulunmuş olan, 578-580 yıllarından Kıt Türkler'den kalma **Bugut Anıtı**'nın üzerinde elleri kesik bir çocuğa süt emziren bir Bozkurt kabartması vardır. Ayrıca Özbekistan'da çeşitli yerlerde kurda binmiş, kol ve bacakları kesik insan figürleri bulunmaktadır...

Bozkurt Nedir

439 y?l?nda Cin ?mparatoru Tay-vy, yel g?türmez ordusu ile Türkler'in üzerine yürüdü. Pek çok Türk'ü k?l?çtan geçirdi. Cinliler'in T'u-kü-e dedikleri, kendilerine K?k Türk (G?ktürk) diyen boydan sadece 500 aile, Altay Dađları'na can atıp Ýmparator'un kýlýcýndan kurtuldu. Orada Ergenekon vadisine sýđýndý (Pien-i tien adlý Çin kroniðinin verdiði bu bilginin Fransýzca'ya çevrilerek dünya ilim alemine tan?t?lmas?: Stanislas Julien, Documents Historiques sur les Toukious (Turca), Journal Asiatique, Paris 1864, VI.Seri, c.III, s.348-9).

Göktürkler, çevresi dađlarla örtülü Ergenekon vadisinde 96 yıl kaldýlar. Dađdaki demir madenini eriterek silahlandýlar. Çođaldýlar. Göktürkleri Ergenekon'a getiren Mete soyundan Bilge Őad'ýn odlu Uluđ-Yabgu Tavu'nun odlu Bumin Kađan, 535 yýlýnda Göktürkleri Ergenekon'dan çýkardı. Kendisinin Mete'nin meŐru halefi ve bütün Türkler'in büyük hakaný olduðunu bildirdi. Japon Deniz ile K?r?m aras?nda uzanan G?ktürk imparatorluðunu kurdu (o zamana kadar Türk, Türkçe konuŐan boylardan birinin adý idi, Göktürkler'den bađlýyarak bütün Türkçe konuŐan kavimlere Türk dendi).

Türkler'e Ergenekon cenderesinden cihana açýlmak üzere çýkarken dađ geçitlerini göstererek rehberlik eden, Bumin Han'ýn Bozkurt'u idi. Őükran olarak kurt bađý, Göktürk bayrađýnýn alemi yap?ld?.

Artýk bu özetten, Bozkurt'un Türk için ne idüdü anlatýlýr.

Milli Mücadele'de Türk, Anadolu'ya kapat?larak ikinci bir Ergenekon'a mahkum edilmek istendi. Bu defa Türk'ü bu cendereden Mustafa Kemal PaŐa çýkardı. Atatürk'e Bozkurt dendi. Atatürk'ün emriyle posta pullar?n?n ve banknotlar?n üzerine ay-y?ld?z içinde büyük bir Bozkurt resmi konu. Gene Atatürk, Ratip Tahir'e Bozkurt'lu Ergenekon'dan çýkýt tablosunu yaptýrarak Milli Eđitim Bakanlýđý'nýn giriŐine astýrdý. Sonradan birtakým kansýzlar, bu tabloyu indirtmiŐlerdir.

Gençliðin elinden milli sembollerini alýrsanız Mao'nun, Lenin'in posterlerine mahkum edersiniz. Milliyetçi Hareket Partisi'nin simgesi Osmanl?'dan al?nma 3 hilal'dir. Bozkurt, Adriyatik'ten Cin'e kadar bütün Türklüðün sembolüdür.

Gençler ! Bozkurt'a sahib ç?k?n?z !

Yukar?daki makale Dr. Y?lmaz ?ztuna'n?n olup Türkiye gazetesinin 26 Nisan 1999 Pazartesi günkü baskýsýnda yayýmlanmýŐtır.

BOZKURT

Bugut An?t?

K?k Türk Devleti'nden bizlere ata yadigar? olarak kalan an?t ve yazýtlarýn biri dýtýnda hepsi, Kök Türkler'in ikinci kaganlýk dönemine aittir. Kök Türkler'in birinci kaganlýk döneminden kalmýt olan tek anýt niteliðini taŐýyan âbide, Bugut Anýtý'dýr. Bugut Anýtý ayrıca Kök Türkler'den bize miras kalmýt en eski anýt ve yaz?tt?r.

Bugut An?t?, K?k Türkler'in birinci hanedan d?nemine ait olup d?rt yüzünde de yaz?lar vard?r. Ama bu yazýlar Orkun alfabesi ile yazýlmamýŐtır. Yazýt'ýn üç yüzü Sogd, bir yüzü de Brahmi harfleri ile yazýlmýŐtır. Brahmi harfleri ile yazýlmýt olan yüzü okunamamýŐtır. Türkler'in Kurt'tan türemesini tasvir eden Bugut anýtý, bir kaplumbaða kaidenin üzerinde durmaktadır. Bugut Anýtý'nda On Ýki Hayvanlý Türk Takvimi kullanýlmýŐtır.

Bugünkü Mođolistan'ýn Bugut kentinin yaklaŐık 10 km batýsýndaki bir Türk mezarlýđýnda bulunan Bugut Anýtý'nýn kimin adýna dikildiðine dair kaynaklarda farklı bilgiler vardýr. Kimi araŐtırmacýlara göre bu anýt **Mahan Tigin** adlý bir Türk Őehzadesine aittir. Mahan Tigin, Kök Türk Kaganlýđý'nýn ilk hükümdarý olan Bumýn Kagan'ýn odludur ve Bum?n Kagan'dan sonra 553-572 yýllarý arasýnda Kök Türk tahtýna çýkan Mukan Kagan'ýn da inisi yani küçük erkek kardeðidir. Kimi araŐtırmacýlar ise Bugut Anýtý'nýn 5. Kök Türk kaganýnýn mezar taŐý olduðunu ve ilk beŐ K?k Türk kagan? ve devirleri üzerine bilgiler verdiðini söylerler. Yine bazı araŐtırmacýlar bu anýtýn Mukan (Mughan) Kagan'ýn odlu adýna dikildiðini öne sürerler.

Bugut Anıtı'ndan Ayrantı? - Bozkurttan Süt Emen Çocuk

Bugut Anıtı, yaklaşıkt olarak 581 yılında dikilmiştir ve Kök Türk Kaganlığı'nın birinci dönemiyle ilgili bilgiler vermektedir. Anıt 1956 yılında ortaya çıkarılmış, 1968 yılında da yayımlanmıştır. Bugut Yazıtı'nın (3 yüzünün) Sogdça yazılmış olması, 6. yüzyıldan başlayarak bu dilin etkisinin bugünkü Moğolistan topraklarının kuzeyine deyin yayıldığı göstermektedir. Yazıtın metninde -üçüncü bir kişi adından söyledikten dolayı- bir çeşit öykü-menkıbe üslubu sezilir. Bugut Yazıtı çok uzun olmayıp 29 satırdan oluşur. Boşlukları bulunur ve yorumu zor bir parçadır. Orkun ve Yenisey Yazıtları'nda olduğu gibi Bugut Anıtı'nda da Türk adı geçer. **Türk** sözcüğü anıtta Sogd alfabesi ile **twrk** şeklinde yazılmıştır ki okunuşu tabiki **Türk**tür.

Mukan Kagan'ın ardı olan Taspar Kagan tarafından (?) yazdırılan Bugut Yazıtı'nda Budizm dininin etkileri görülmektedir. Bunun nedeni Türkler'in o dönemde Budizmi kabul etmeleri deildir. Bu dini kabul eden Taspar Kagan'dır. Budizmi benimseyen Taspar Kagan, yeni dine bağlı bir kişi olarak tanınıyordu. 574 yılından sonra Çin'deki baskıdan kaçan budistler ona sığınmışlardır. Taspar Kagan, Buddha yontuları yaptırmış, bir rivayete göre de tapınak(lar) kurdurmuştu. Bütün bunlardan dolayı da Bugut Yazıtı'nda Budizm etkisinin görülmesi normaldir. Fakat bunun yanında anıtın tümüyle Türk olan ana yapıları gibi yazıt çevreleyen gruplar da tamamıyla Türk'tür. Yazıt metninin özgün Budist metinleriyle karşılaştırılması, bu yazıtın Budizm döneminde Türk kültürüyle ilgili olduğunu ortaya konması için yeterlidir.

Bugut Anıtı'ndaki Budist etkilerine örnek olarak şunlar verilmektedir: Tanrıların bir soruşturma töreninin anlatılması (2. yüz, 7. satır), Bumın Kagan'ın ruhunun çağırılması (satır 8-10), hükümdarın yeni bir samgha yaptırılmasıyla ilgili buyruğu (10. satır). Ancak bu örneklerden Bumın Kagan'ın ruhunun çağırılmasına deyin Budizm'le ilgili olabileceği gibi Tanrıizm'le de ilgili olabilir. Kimi araştırmacılara göre yazıtta Bumın Kagan'ın din değiştiren Budizm'e geçtiği anlatılmaktadır. Fakat bu o kadar da önemli değildir. Çünkü Bugut Yazıtı yazıldığı zaman Bumın Kagan çoktan ölmüştü. Bumın Kagan yazıtta budist gibi gösterilerek yeni din, anıtın dikenler tarafından (belki de anıtın diken Taspar Kagan tarafından) yüceltilmek istenmiştir. Bumın Kagan hakkında verilen bu bilginin doğru olmadığı ve Bumın Kagan'ın Gök Tanrı'na dine bağlı olarak öldüğü bir gerçektir. Ayrıca yazıtta adı geçen -koyu bir Budist olduğu bilinen Taspar Kagan'ın döneminde- ne Mukan Kagan'ın, ne de Mahan Tigin'in (ki adı birçok kez geçer) Budizm'le bir ilişkisi yoktur. Olsaydı, Taspar Kagan'ın Budist olduğunu anlatan Çin yıllıkları, onları da yazılarını kaydedirdi.

Kök Türkler'in son döneminden kalmış olan Bilge Kagan ve Köl Tigin anıtlarında, kaganın ulusu için çalışmasından, halkını doyurmasından, giydirmesinden yani milletin bakımını ve geçimini sağlamasından söz edilir. Bütün bunların adı geçen anıtlarda sıralanmasının nedeni kaganın bu yaptıklarının bir lütüf değil, tam tersine görev olmasıdır. Çünkü Eski Türkler'in düşünceğine göre hükümdarın baş görevlerinden biri ulusunun geçimini ve gönencini sağlamaktır. Benzer bir durum Bugut Anıtı'nda vardır. Aşağıda verilen örnekleri karşılaştırdığımızda bunu açık olarak görürüz:

BİLGE KAGAN ANITI:

(Ben Bilge Kagan) Üstte Tanrı, altta yer bahçettiği için gözle görülmedik, kulakla işitilmedik (kadar çok) ulusumu ileride gün doğusuna, güneyde gün ortasına, geride gün batısına, kuzeyde gece ortasına deyin yerleştirdim. Sarı altınını, ak gümüşünü, kenarlı ipeğini, ipekli kumaşını, has atını, aygırını, kara samurunu, gök sincabını Türküme, ulusuma kazanmışım, ediniverdim...

BUGUT ANITI:

(Mukan Kagan) parayı iyi ületirdi ve ulusu iyi besledi...

Bu anıt Türk kültürü ve tarihinde önemli bir yere sahiptir. Anıtta, Bozkurt Destanı konu olarak yer alır. Bugut Anıtı'nın Sogdça yazılmış bölümünün üzerinde Türklüğün Bozkurt/Ergenekon Destanı olarak bilinen efsanenin kabartması bulunur. Sağ bölümü kırılmış olan bu kabartmanın geriye kalan bölümünde bir Bozkurt'tan süt emen, elleri kesik bir çocuk tasvir edilmiştir.

Bozkurt-Ergenekon Efsanesi'nin Eski Türkçe metni elimizde yoktur. Bu efsane, 629 yılında tamamlanmış olan ve 556-581 yılları arasında yaşanan olayları anlatan Chou-shu adlı Çin kronikine,

çok yatlı bir Türk'ün verdiği bilgilere dayanılarak kaydedilmiştir. Bu Çin kroniğinde kayıtlı olan Bozkurt/Ergenekon Destan?, Cin hanedanlar?ndan Sui sülalesinin resmi tarihinde de kay?tl? durumdad?r.

Chou-shu adlı Çin kaynağından ve Sui sülalesinin resmi tarihinden edinilen bilgiler, Bugut Anıtı ile birlikte incelendiğinde, adına Bugut Anıtı dikilmiş olan Mahan Tigin'in Aıtına (Bozkurt) sülalesine mensup olduğu anlağılmaktadır. Buna bağlı olarak da, bu anıtmezarın 550-630 yılları arasında, yani Kök Türk Kaganlığı'nın birinci döneminden kaldığı ortaya çıkmaktadır.

Gerek Cin kaynaklarında kay?tl? olan Bozkurt Destan?, gerek Bugut Anıtı'ndaki Bozkurt'tan süten emen kollar? kesik çocuk kabartmas?, Bozkurt'un K?k Türk döneminde ve daha önceki devirlerde efsanevi bir ata olarak kabul edildiğini göstermekte ve Eski Türk devletlerinde devlet simgesi olarak kullanılan kurt bağlı tuğ ve bayraklar?n k?kenini aç?klamaktadır.

Bugut Anıtı, bugünkü Moğolistan'da bulunan Çeçerleg'deki (Arhangay Aymag'ın merkezindeki) müzenin bahçesinde, kaplumbağa kaidesi ile birlikte açık alanda durmaktadır.

BOZKURT

Buncikeş Saray'ındaki Duvar Resimleri

Buncikeř Sarayı, Türkistan'ın kuzeybatısındaki Uırásana'dadır. Buncikeř Sarayı'ndaki duvar resimlerinden birinde, Türk soyunun Bozkurt'tan türemesi yani Bozkurt Efsanesi tasvir edilmiştir. Resim dizisinin bütünü alt alta sıralanmış üç resimden olmaktadır.

İlk resimde, g?vdesinin alt bölümü g?rülen bir hükümdar, taht?nda oturmaktadır. Hükümdarın sađ ayağının yanında bir kurt vardır. Tahtın sađ ucunda yer alan çýplak kadın, Aıtına'nın annesini göstermekte, onun ağadıısındaki kurt ise bu kadının temsil etmektedir. Resmin en sağında ise, doğan çocuğun (Türk) babasına sunultuğu görölmektedir.

Ykinci resim, kolları ve ayakları kesilmiş Türk çocuğunun dişi Bozkurt tarafından düşman çerilerinden kurtarılığını tasvir ediyor olmalıdır. Kurt, yaralı Türk'ü tağmaktadır.

En alttaki resim ise, Bozkurt'tan doğmuş ilk Türkler'in, anneleri olan Bozkurt'tan süten emmelerini tasvir etmektedir.

Buncikeş Sarayı'nda yer alan ve Bozkurt Efsanesi'ni anlatan bu duvar resmi dizisinin çizimleri ağadıda verilmiştir.

BOZKURT

Cesetlerin Türklüdü

1974 Kıbrıs Barış Harekatı'nın yapılmasının en büyük nedeni, Rum militanların Türkler'e kartı yapt?klar? mezalim ve katliamlard?r.

Rumlar, savunmasız ve silahsız Türkler'e, kuduz itler gibi sald?r?yorlard?. G?rdükleri savunmasız Türkler'i (?zellikle kadın ve çocuklar?) ac?madan katlediyorlard?. Rumlar birçok Türk yerleşme merkezine baskın düzenlediler. Baskına uğrayan yerlerden Atlılar, Muratağa ve Sandallar köylerinde, bozkurdun Türk kültüründeki önemini g?zler ?nüne seren bir olay cereyan etmiştir.

Adı geçen Atlılar, Muratağa ve Sandallar köylerindeki Türk cesetleri tanınmaz durumdaydı. Cesetlerin Türkler'e ait olup olmadığı belirlenemiyordu. Birleşmiş Milletler'in yetkilileri, cesetler kısmen çürümüş ve bozulmuş olduğu için, sünnetli olmalarını Türk olmalarının kanıtı olarak kabul etmedi. Ama çocuk cesetlerinin **kemer tokalar?nda bozkurt** tasviri vardı. Ytte bu bozkurtlu kemer tokalarını gören Birleşmiş Milletler'in yetkilileri hemen cesetlerin Türk cesedi olduğu raporunu verdiler.

Dikkat edin! Bizim kanımızdan, kültürümüzden olmayan kişiler bile Türklüdü en büyük kanıtı

olarak Bozkurt'u g?r?yorlar. S?nnetli olmak bile T?rkl?k i?in yeterli bir belirti say?lmazken Bozkurt, T?rk olman?n birinci kan?t? derecesine y?kseliyor.

Bozkurt, T?rkl?d?n en ba?ta gelen simgesidir. Bu y?zy?llar ?nce de b?yle idi, bug?n de b?yle. Ancak, i?imizde ayd?n ge?inen birtak?m ?ahsiyetler onu T?rk k?lt?r ve tarihinden silmeye ?al?ty?rken Avrupal?y, Bozkurt'un T?rk k?lt?r?ndeki yerinin bilincinde oldu?unu g?steriyor. Ayd?n olmayan ayd?nlar?m?z bundan bir ders alabilse...

Kan?na isyan etme k??d?m; g?n olur, genlerin hesap sorar senden...

=====

BOZKURT

Cumhuriyet D?nemi'nde Bozkurt

T?rkiye Cumhuriyetinin kurulu? y?llar?nda (1922-1938) Bozkurt'a b?y?k bir ?nem verilmekte idi. T?rkiye Cumhuriyeti'nin kurulu? y?llar?nda hemen hemen her kurulu?ta Bozkurt'u g?rmek m?mk?nd?d?r. Hatta daha cumhuriyet ilan edilmeden, Ankara H?k?meti'nin bast?rd?y? pullar?n ?zerine Bozkurt resmi konulmakta idi.

T?rk tarihini bir b?t?n olarak d?t?nen Atat?rk, milli simge olan Bozkurt'u kulland?rmy??, devletin temellerine T?rk milliyet?ilidini yerle?tirmi?tir. Bat?ly?lar da bunlara ba?ly olarak Atat?rk'e "Bozkurt" ad?ny vermi?lerdir.

Ancak, Atat?rk'?n ?l?m?nden sonra 1950'li y?llara de?in T?rkiye'ye marksist kadrolar egemen oldular. Bu marksist kadrolar?n ilk i?i para ve pullardaki Bozkurt armas?ny kald?rmaq oldu; daha sonra da devletin her kademesindeki Bozkurt simgelerini kald?rd?lar. Ve b?t?n bunlar? Atat?rk'e ra?men, Atat?rk?l?k (!) ad?na yaparlarken, Bozkurt'u yeni T?rk devletinin kademelerine yerle?tiren Ulu ?nder'in kemikleri mezar?nda s?zlyyordu. Kans?zlar, yapt?klar?nda bir dereceye kadar haklyyd?lar: Ne de olsa it Kurdu yan?nda rahat edemez !

Fakat Bozkurt yine de unutulmad?y, unutturulamad?y. Ba?yn? H?seyin Nihal Ats?z'yn ?ekti?i T?rk milliyet?ileri, unutturulmad?a, T?rkl?d?n belledinden silinmede ?al?ty?lan Bozkurt'a sahip ?ykt?lar ve kendilerine simge olarak se?tiler.

1950'lere dek T?rkiye'yi y?neten marksist kesim, milli simgelerin kullan?lmas?na izin vermedi?i gibi, T?rk?l?k-Turanc?lyk davalar? alt?nda T?rk milliyet?ilerini zindarlarda ?r?r?mede ?al?tm?y?tir.

1950-1960 aras?nda ba?ta liberal partiler ge?ince de pek bir ?ey fark etmemi?, onlar da Bozkurt gibi milli simgelerden uzak durmu?lard?r. Bu yetmedi?i gibi T?rkiyat Enstit?s?n? dahi kapatmy?lard?r.

Ama bu millete kimse ?zg?rl?k ve ba?yms?zly?d?ny'nin simgesi olan BOZKURT'u unutturamamy?tir. Ve asla da kimse unutturamayacak. T?rk milliyet?ilidini ve T?rk milliyet?ileri var olduktan sonra bu milletin s?rt? yere gelmeyece?i gibi, ba?ta Bozkurt olmak ?zere b?t?n milli sembolleri de ya?amaya devam edecektir.

TURK ORDUSU BOZKURT'A SAH?P CIKIYOR

1998 y?lynda, Yunan sava? u?aklar?ny'nin G?ney K?br?s'a gitmesi ?zerine, bizim sava? u?aklar?m?z da misilleme olarak KKTC'nin Ge?itkale Askeri Havaalan?na indiler. K?br?s'a giden filomuzun ad? "ANADOLU KURLARI" idi. U?aklar?m?z?n kuyruk b?l?m?nde birer kurt resmi vard?. Ayr?ca bu filoya ba?ly pilotlar?m?z?n kollar?nda da Bozkurt amblemi bulunmaktayd?.

Deniz Kuvvetleri'mizin, her y?l Ege Denizi'nde yapmakta oldu?u tatbikatlara da "DEN?Z KURDU" ad?ny'nin verildi?ini hepimiz biliyoruz.

Kuzey K?br?s T?rk Cumhuriyeti'nin kurulu?unda b?y?k pay? olan T?rk Mukavemet Tetkilat?ny'nin da simgesi Bozkurt'tur.

Velhasyl, b?t?n unutturulma ?abalar?na kar?yn Bozkurt, T?rk d?nyas?ny'nin bir?ok b?lgesinde ve T?rkiye'deki sivil kurulu?larda kullan?lmad?a devam ediyor ve devam edecek de...

BOZKURT

Cengiz Han ve Kurt

Cengiz Han'ın Türk k?keni hakkında yapılan incelemeler sonucu çetli görütlere varılmıttır.Bu görütlarin en geçerli olanına göre Çengiz Han, Türk'tür. Bunun kanıtları olarak şunlar gösterilebilir:

1. Çengiz Han, Moğolca ile birlikte Türkçe de konuşmakta idi.
2. Çengiz Han konuşmalarında kendini Türk olarak tanımlamıttır.
3. Çengiz Han'ın soyu Çinliler'ce "Ta-To" ad? verilen Türkler'e dayanır ki bu Türkler, K?k-Türkler'in devamıdır.
4. Çengiz Han, (3. maddeye bağlı olarak) tıpkı Kök-Türk kaganları gibi kumral ve aç?k renkte zldür.
5. Efsaneler, Cengiz Han'ın soyunu (tıpkı Türkler'in Bozkurt Destanı'nda olduğu gibi) Bozkurt'a bağlar. Eğer Çengiz Han Moğol olsa idi efsaneler onun soyunu kurda değil köpeğe bağlardı; çünkü Moğol geleneğinde kurt değil köpek önemlidir ve Moğol kültüründe Çengiz Han'dan önce kurt önem taşımamaktadır.
6. Çengiz Han, bugünkü Afganistan'da kendisini ziyaret eden Kadı Vahideddin Fuğancı'ye "Peygamberimiz Hz.Muhammed her şeyi önceden bilmişt diyorsunuz; acaba benim ortaya çykıym için ne demişt ?" diye sordu; kadı da "Uturkú al-Turka má tarakúkum, yani Türkler size dokunmadıkça siz de onlara dokunmayınız" demişt olduğunu nakletmişt ve Çengiz Han da bunun çok bilgece bir söz olduğunu söyleyerek kendisinin Türk olduğunu belirtmiştir.
7. Bir Arap, Çengiz Han'ın oğlu Ögedey Kaçan'a, babasını düünde gördüğünü ve kendisine bir söz söylediğini naklettiğinde Ögedey Kaçan ona "Babam bunu sana hangi dille anlattı" diye sordu. O da Arapça anlattı deyince Ögedey, babasının Türkçe ve Moğolca'dan başka bir dil bilmediğini söylemiştir.

Sonuç olarak Cengiz Han, Türk soyundan gelir. Fakat Türk'ler ve Moğollar'ca ortak olarak hükümdar kabul edilmişt ve saygı duyulmuşt bir kiştir.

CENGİZ HAN ve BOZKURT

"Moğollar'ın Gizli Tarihi" adlı eski eser, Çengiz Han'ın soyu hakkında şunları söyler: "Çengiz Han'ın k?keni, yücelerdeki göğün takdiri ile doğmuşt Börteçine (Gökkurt, Bozkurt) idi."

Bu açııkça, Türk Bozkurt Destanı'nın moğollaıtırılmışt halidir. Fakat burada önemli olan, Çengiz Han'ın tıpkı Eski Türk kaganları gibi, Bozkurt'a bağlanmak istenilmesidir. Türkler'de, önemli şahsiyetler ile Bozkurt arasında bir iliiki kurmak gelenektir. Ve bu gelenek Çengiz Han'la birlikte, Türkler'den Moğollar'a da sirayet etmiştir.

BOZKURT

Dede Korkut Kitab?'nda Kurt

Oğuz Türkleri'nin destani hikayeleri olan ve ?zgün ad? **Kitáb-? Dede Korkut Alâ Lisân-? Táife-i Ođuzan** olan Dede Korkut Kitab?'nda (bir çok Türk destanı'nda olduğu gibi) kurt yer almaktadır. Dede Korkut KÝtaby'ndan kurt ile ilgili bölümlerin bazıları aıadıya alınmıttır:

1. KURT K? KEN? N DEN OLMA:

"... Azvay (azman ?) kurt enüdi erkeğinden köküm var ! Ağca yünlü tümen (on bin) koyunun gezdürmeye !..."

2. BAYIRIN KURDUNA BENZEME:

"... Yengi (yeni) bayırın kurduna benzer idi yiditlerim ! Yedi kişi ile kurulurdu, benim yayım !..."

3. ISSIZ YER? N KURDU G?B? ULUMA:

"... Babasý ile Yigenek, ... Ýki hasret birbirine buluřtular ! Issýz yerin kurdu gibi uluřtular !..."

4. KURT YUZUNUN MUBAREK OLMASI:

"... Kazan ... Kurd yüzü mubarekdür ! Kurd ilen bir haberleřeyim dedi. Görelim Hâným, ne haberleřti:

Karangu (karanlýk) akřam olanda, günü dođan !

Kar ile yağmur yağanda, er gibi duran !

Kara koç atlar g?rende, kişneşdüren !

Kýzýl deve gördüđünde, bozlařduran !

Ađca koyun gördüđünde, kuyruk çarpýp kamçýlayan !

Arkasýný vurup, berk ađýlým kapýsýný söken !

Karma ögeç (2 yařýnda koyun) semizin alýp tutan !

Kanl? kuyruk üzüp, çap çap yutan !

Avaz?, kaba k?peklere kavga salan !

Cakmakl?ca çobanlar?, dünle (gece) koyturan (yürüten) !

Ordumun haberin bilir misin, degil (de) manga (bana) !

Kara bařým kurban olsun, kurdum sana !"

5. KURT ?LE KOYUN :

"... Semiz koyun, aruk (zay?f) toklu bay?rda kalsa, kurt gelip yemez idi ! Karaça Coban'?n sapan?n?n korkusundan !..."

=====

BOZKURT

Türk Destan ve Efsanelerinde Kurt

Kurt, Türk efsanelerinde merkezi bir konumdadır. K?k-Türk kagan sülalesi olan Ařýna ailesinin atasý bir diři kurt idi. Kök-Türk kaganlarý, atalarýnýn anýsýna saygý olarak, otađlarýnýn önüne altýndan kurt bařlý bir tuđ dikerlerdi. Böylece kurt bařlý sancak, Türkler'de kaganlýk (hakanlýk) alameti olmuřtur. Ancak bu gelenek yalnızca Kök-Türkler'e ?zgü olmay?p, k?keni Asya Hun Türkleri'ne ve Türkler'in eski atalarýna deđin gider. MÖ'ki Asya Hunlarý'nda ve hatta o çadırlarda Batý Türkistan'da yařayan U-sun (Wu-sun) Türkleri'nde, týpký bildiđimiz Bozkurt Destaný'nda olduđu gibi, kurttan türeme efsanesi ve diři kurdun verdiđi süt ile beslenme inancý yařýyordu. Ayn? efsane Tabgaç Türkleri'nde de vard?; Tabgaç ülkesinde **kurt dađlarý**, **kurt ?rmaklar?** bulunmaktaydı. Göktürk kaganý Ğipi Kagan, kaganlýđýndan önce Kurt Dađý Eyaleti'nde valilik yapmýř idi. Uygur Türkleri'nin kökenlerine iliřkin bir efsane de onlarý kurda bađlýyordu (Uygur Kaganlýđý, Kök-Türk Kaganlýđý'ný takiben kurulan bir Türk devleti olup, K?k-Türk Kaganlýđý'nýn devam?d?r).

Eski Türkler'in yařadýđý Orta Asya bozkýrlarýnýn en asil ve en kudretli hayvaný kurttur. Türkler zamanla, kendi yařam biçimleri ile kurdun yařam biçimi arasýnda yakýnlık bulunduđunu gördüler. Yar? yerleřik Türkler'in yerleřik güney kavimleri ile mücadele biçimleri, kurdun yařam biçimine benziyordu. Bundan ?türü kurt, Türkler arasýnda sayg? g?sterilen yol g?sterici bir k?lavuz durumuna gelmiřtir. Böylece, bozkýr Türkleri'nin yařayýřý ile yerleřik kavimlerin yařayýřý arasýndaki fark, kurt simgesinde anlatýmýný bulmuřtur.

Kurt, eski Türk kültüründe "at" ile birlikte en ?nemli yeri tutan hayvandır. Türkler kendilerinin kurt soyundan indiklerine, seferlerde kendilerine kurdun yol gösterdiđine inanmýřlardır. Türkler, güçlü ve saldırgan bir hayvan olan kurdu kendilerine simge olarak seřtikleri gibi, komřularý da onlarý kurttan türemiř saldırgan karakterli insanlar olarak tanýmýřlardır. Eski bir Arap řairi Türkler'i řöyle

anmaktad?r: Nasl ibn-i dabbat-a bâsil yani Yýrtýcý Kurdun Ođullary.

K?k-Türkler'e göre diđi kurt **ulu ana**, Uygur Türkleri'ne g?re de erkek kurt **ulu ata**'d?r. Oguz Kagan Destaný'nda, Oguz'a her sefere çýkýtýnda gök bir kurt öncülük eder. Çingizname'de Alanguva, g?kten inen bir kurttan gebe kal?r ve dođan çocuđun soyundan da Cengiz Han gelir.

Dede Korkut Öyküleri'nde kurt yüzünün mübarek olduğu belirtilir. Yine Dede Korkut Öyküleri'nden birinde Salur Kazan, kurtla haberleşir, kendisine yurdundan haber vermesini ister.

Türkler ile kurdun aras?nda olan efsanevi ilgi, Ýslam ve Süryani kaynaklarýnda da yer almýttýr. Kaynaklarda Avrupa Hun Türkleri'nden **Kuzey Kurtlar?** olarak s?z edilmesi ve Avrupa Hun Türkleri'nin **Hun-Wulf** (Hun-Kurt) gibi adlarla anýlmasý da Batý Hunlarý'ndaki kurt geleneđini g?stermektedir. Batý Hunlar?'n?n büyük hükümdar? Attila'n?n yüzü de, kaynaklarda kurda benzetilmiřtir.

Türkler arasýnda kurda verilen büyük önem yüzyýlýmýza deđin süregelmiř ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ulu önder Atatürk'te de yankýsýný bulmuřtur. (Atatürk'ün Bozkurt'a olan sevgisi, ilgili b?lümde anlat?lmaktad?r.)

Etnoloji bilimine göre, kurt motifi Türkler için "tipik"tir; yani, bađka kavimlerde görülmeyen etnografik bir belirtidir. Eski Cin kaynaklar?nda bile Türk soyundan olan kavimler **Kurt'tan Türeyenler** olarak tan?mlan?rken, Türk soyundan olmayan kavimler **Kurt'tan Türeyenlerden** Deđildirler biçiminde ayýrdedilmiřtir.

Türk destanlarýnda kurt yol gösteren, sýkýntýlý anlarda yardýma yetiřen bir varlýktýr. Uygur Türkleri'nin Kutlu Dađ Destaný'nda kurt, ülkeye bolluk ve mutluluk getirdiđine inanýlan kutlu bir kayanýn Çinliler'e verilmesinden sonra, üzerine uđursuzluk çöken ülkenin açlýđa mahkum olmasý üzerine kendilerine yeni bir yurt arayan Türkler'e kýlavuzluk etmiřtir. Süryani tarihçi Mihael'in Türkler'in Anadolu'ya geliři ile ilgili olarak anlattýklarý, kurdun yol gösterici, kýlavuz, önder olma özelliđinin o çađda da sürdüđünü göstermektedir. Süryani Mihael'e göre Türkler, dođudan batýya ilerlemede bađladýklarýnda, önlerinde köpeđe benzer bir hayvan yani kurt vard?. Kurt yürüdüđünde Türkler de yürüyor, durduđunda onlar da duruyor, karargahlarýný kuruyorlardý. Kurdun kutlu ve yol gösterici bir varlýk olduđuna iliřkin inançlar Anadolu'da cumhuriyet döneminde de sürmüřtür. Örnek vermek gerekirse, kurdun yol gösterici bir simge biçiminde Kurtuluř Savařý'nda ordu komutanlarýndan birine kýlavuzluk ettiđi rivayet edilir. Ayrýca, Gümüřhane'de derlenen bir anlatýda olduđu gibi zaman zaman, Göktürkler'in kurttan türeme efsanelerini hatýrlatan, daha dođrusu bu efsanelerdeki motifleri tekrarlayan ?yküler de Anadolu'da yer almaktad?r.

Batýda (11. yüzyýlın sonu) Kuman Türkleri'nde yardýmýna bađvurulduđuna iliřkin kayýtlar bulunan kurdun kýlavuzluk iřlevi, 2. yüzyýlın ortalarýna deđin gitmektedir. 160-170 y?llar? aras?nda topraklar?ndan ayr?lmak zorunda kalan Tabgaç Türkleri'nin atalar? (yani Hun Türkleri) bir Bozkurt'un önderliđinde yolsuz dađlardan ařabilmiřlerdi.

Yapýlan arařtırmalarda, bütün Avrupa, Amerika, Hindistan masal ve öykülerinde yer alan kurt motiflerinin prehistorik çađlarda Orta Asya'dan dünyaya yayýldýđý sonucuna varýlmýttýr. Bađta eski Roma kültüründe olmak üzere dünyadaki kurt mitolojisini ayr?nt?l? bir biçimde inceleyen A. Alföldi, Roma'daki diđi kurt efsanesi ve Luperkale (ata mađarasý) törenlerinin Asya bozk?rlar? (Türkler'in ana yurdu) kökenli olduđunu ve Savařçý Çobanlar'dan (Türkler'in atalarýndan) - Etrüskler aracýlýđý ile- batýya intikal ettiđini ortaya koymuřtur.

En büyük ve en eski Türk destaný olan Oguz Kagan Destaný'nda Oguz Kagan, gün ýtýđýnýn içinden çýkan bir Bozkurt'un öncülüđünde dünyayý fethetmiřtir. Tımdiki Bulgaristan topraklarýnda bulunan Madara'daki kaya kabartmas?nda g?rkemli bir at!? biçiminde g?sterilen Kurum Han'?n yanýndaki kurt tasviri de, Türk bozkurt geleneđinin tađa iřlenmiř örneklerinden biridir. Kurt motifi, çobancýlık ve besicilikle (Eski Türkler'in ekonomisi hayvan besiciliđine dayanýr) olan sýký ilgisinden ötürü bozkýrlý ve dođrudan dođruya Türk'tür. Bundan dolayı, bugün dahi dünya Türkleri aras?nda s?ylenen masal ve halk ?ykülerinde hem ata, hem de kurtar?c?-k?lavuz nitelikleri ile Bozkurt, bütün Türkler'ce kutlu sayýlmýř ve Türklüđün milli simgesi olmuřtur.

Bozkurt, destanlarda Türk'ün yaşam ve savaş gücünü temsil eder. Türkler, onun soyundan

geldiklerine inanmýtlardýr. Türkler, birçok kutsal varlýda verdikleri gibi kurda da **K?k B?ri** (G?k Kurt) adýný vermiřlerdir. Gök renk, Eski Türkler'de kutsalýdýn, ululuđun simgesi idi; bir şeyi gök rengine büründürmek ya da o şeyin adýný "gök" sözü ile birlikte söylemek, o şeyi kutsal ya da ulu saymak anlam?na gelirdi (?rne: G?k Tanr?, G?k B?rü, G?k Bayrak, G?k K?I?ç...).

Türkler kahramanlarýný gök kurtlara benzetmiř, kaganlarýnýn gövde yapılarına bile kurt çizgisini iřlemiřlerdir. Oguz Kagan Destanı'nda Oguz'un beli kurt beline benzetilir. Ayn? destanda Oguz Kagan, hükümdarlıđýný halka bildirdiđinde "**K?k B?ri bolsung?I uran**" (Gök Börü olsun savař narasý/parolasý) demiřtir. Yine Oguz Destanı'nda, Türk ordularına gök tüylü, gök yelesi bir erkek kurt yol g?sterir.

K?k-Türk destanlar?, bütün Türkler'in düřmanlarca yok edildiđi bir baskýn yýkýmý ile bařlar. Efsaneye göre, hayatta kalan son Türk erini bir diři Bozkurt düřmanlardan kaçırdı, onu besleyip büyütmiř ve onunla evlenerek 10 çocuk dođurmuřtur; Bozkurt Destanı'na göre Türkler bu 10 çocuđun soyundan yeniden türemiřlerdir. Bozkurt Destanı, Türk kültürü'ne basit bir biçimde deđil, derinlemesine etki yapmýřtı. Öyleki, bu etki anýtlara bile yansýmýřtı. Bugünkü Mođolistan'ın Bugut mevkiinde bulunan, 578-580 y?llar?ndan K?k Türkler'den kalma yaz?tl? mezar tařýnýn üzerinde elleri kesik bir çocuđa süt emziren bir Bozkurt kabartmasý vardýr. Türkistan'ın kuzeybatýsýndaki Uřrâsana'da bulunan Buncikeř Sarayý'nýn duvar resimlerinde Bozkurt Destanı tasvir edilmektedir. Ayrýca Özbekistan'da çeřitli yerlerde kurda binmiř, kol ve bacaklarý kesik insan figürleri bulunmaktadır... Orta Asya'daki Kem vadisindeki bir mezar tařý üzerine yapılmýř olan resimde, ilahi bir kurt tasviri bulunur. Figür stilize olarak ele alýnmýř olmakla birlikte, kurdun sivri diřleri, kulaklarý, göz ve burun bölümleri özellikle belirtilmiřtir. Resmin iřleniři bile korku ile karýřık bir saygý duygusuyla betimlendiđini göstermektedir. Bu řekilde **g?k k?kenli kurt** tasvirlerine řaman araç ve giysilerinin üzerinde de rastlanýr. Bu örnekler, Bozkurt Destanı'nýn Türkler arasýnda ne denli yaygýn olduđunu ve Türk kültüründe ne denli önemli yer tuttuđunu göstermektedir. Yine Çin kaynaklarýnýn belirttiđine göre, Göktürk Devleti içinde ve Altay dađlarında oturan Tarduř Türkleri'nin atasý, kurt bařlý bir insan idi.

Türkler Ergenekon'dan ç?karken de kaganlar?n?n ad? **B?rte Cine** yani Boz Kurt idi. Ergenekon Destanı'na göre Türkler'e, Ergenekon'dan çýkýř yolunu Bozkurt göstermiřtir.

K?rg?z Türkleri'nin büyük destan? Manas Destan?nda kurt, birdüř yorumu olarak kartýmýza çýkar. Destana göre Manas Han'ın karýsý Kanýkey Hatun düřünde çelikten bir eđe görür ve eđeyi alýp koynuna saklar. Ertesi gün uyanýnca ülkenin deneyimli yařly kiřilerine düřünü anlatýr. Yařly kiřiler bu düřü duyunca sevinip Kanýkey Hatun'a řöyle derler: "Senin çocuđun, gök yelesi korkunç bir kurt gibi olacak..." K?rg?z Türkleri, cins ve güzel atlara da "K?k B?rü" (G?k Kurt, Boz Kurt) ad?n? verirlerdi.

Bařkurt Türkleri'nde de kurdu kýlavuz ve yol gösterici olarak görürüz. Bu konuda çeřitli Bařkurt anlatýlarý vardýr. Bu anlatýlarýn birinde řöyle denilir:

Bařkurtlar, Nogay, Kýrgýz ve Kazak Türk kesimleri ile bir babanýn çocuklarý gibi idiler. Aralarında anlaşmazlýk çýktý. Bařkurtlar'ın beđi ava giderken, önünde bir erkek kurt göründü. Beđ, bu kurdu izleyerek cennet gibi ormanlarý ve ýrmaklarý olan büyük dađlara geldi. Beđ, bu kurdun Tanrı'dan gelmiř bir kýlavuz olduđunu anladı. Bu bir kut, talih idi.

Bařka bir Bařkurt söylencesine göre, peygamberin sahabelerine Ural dađlarında bir kurt yol göstermiřtir. Bir bařka varyantta ise, Bařkurt Türkleri'nin bir kurdu izleyerek ormanlýk, güzel bir yere vardýklarý ve orada yerleřtikleri anlatýlýr; Bařkurtlar buraya Kök Cal (Gök Yele) adýný verirler ki G?k Yele ve G?k Yeleli deyimleri, Türkçe'de kurdu anlatmak için kullan?lan bir s?zdür. Konu ile ilgili bir Özbek rivayetinde řöyle denilir:

Kök Yal (Gök Yele) demek, Özbek Türkleri'nin medhidir... Bařkurtlar'ın atalarýndan üç kiři, yollarýný yanýlýp arkadař olmuřlar. Birlikte bir kurdun izine düřüp il bulduklar?ndan "Bizler buraya kurdun iziyle geldik, bize kurt bařçý oldu" demiřler ve adlarý da Bařkurt kalmýřtı.

Türk mitolojisinde gök unsuruna bađlý olarak, Küçükay? burcu bir arabayý çeken iki at olarak, Büyükay? burcu da onu kovalayan yedi kurt olarak düřünülmüřtür. Bir Bařkurt rivayetinde řöyle denilir:

Büyükay'ın en dıttaki iki yıldız semavi atlar olup, adları Buzat ve Sarat'tır. Bunlar, altın bir zincirle demir bir kazıda bağlanırlar ve Küçükay'ın yıldızları olan yedi kurt tarafından takip edilirler. Tan atmasıyla takip sona erer.

Eski Türk tarih ve kültüründen hem mesafe, hem de yapı bakımından oldukça uzakta kalmış olan Yakut Türkleri'nde bile kurtla ilgili inanış ve efsaneler görülür. Yakut masalarında kutsal ruhların dokuz oğullarının hepsi de kurda benzetilir; ayrıca, ayın evrelerinin oluşması kurtların dolunay yemesine bağlanır. Bir Yakut efsanesi şöyle der:

Vaktiyle dünya çok soğuktu. Ürgel (Ülker) yıldızının gökte açtığı delikten soğuk yeller girer, yeryüzündeki her şeyi dondururdu. Birgün büyük bir bahadır çaktı. Otuz çift kurdun derisinden eldiven yaptı. Elleri donması diye bu eldivenleri giydi ve göde çıkararak Ülker yıldızının açtığı delidi kapadı. Ondan sonra yeryüzünde havalar daha sıcak olmağa başladı.

Bu efsane daha çok, kurt derisinin sağlamlığını göstermektedir ve efsanenin en önemli motiflerinden biri kurttur.

Türk kültüründe kozmolojik unsurlara bağlı olarak, Gök Kurt ya da Boz Kurt nitelendirmelerinin yanında Ak Kurt, Al Kurt, Kara Kurt deyimleriyle de karşılaşılr. Bu tür adlandırmalar, renk simgeçiliğine işaret eder. Burada Ak Kurt gök unsuruna (dolayısıyla saflık, temizlik ve erdeme), Al Kurt şiddete ya da yer unsuruna, Kara Kurt ise karşı durulamayan güce, yer altı unsuruna ya da kötülüğe işaret ediyor olmalıdır.

Türkler'in çevrelerindeki kavimlerde (Moğollar, Çinliler) daha çok, köpek mitolojik ve efsanevi bir unsur olarak ele alınmış, kurt ise Türkler'e özgü bir simge olarak günümüze deyin etkisini sürdürmüştür.

Günümüz Anadolu folklorunda görülen kurtla ilgili inançlar, yukarıda anlatılanların bir birikimidir. Türkçe'de kurdun özelliklerine ilişkin çok sayıda atasözü ve deyim vardır. Şiiere de yansımıştır. İşte birkaç örnek:

Demişler kurda boynun nite yoğun

Eyitmiş işlerimin az u çoğun

Dahi inandıym yok kimseye hiç

Kamu kendim tutarım er eder geç

Güvahi

Çün incitmez meseldir konşusun kurt

Sen incitmek neden olan? hem yurt

Güvahi

Mesel-i rastır cihanda bu söz

Baş keser tilki kurdun adı var

Hamdi

Şahin kocasa da vermez avını

Ta ezelden kurt enidi kurt olur

Karacaölan

Aşamirem bu derenin kurdu var

Her yididin gına gına derdi var

Erzurum Mayas?

Puslu havay? sever kurt

Kaplamakta gkyüzünü

Kurtundan adýr bir bulut

A.M.Dranas

BOZKURT

Devlet Simgesi Olarak Kurt

Bayrak, Türkler'de devletin ve Türklüdü'nün her şeyidir. Bađýmsýzlyk, özgürlük bayrakla belirir. Uđur ve bařary ancak onun dalgalanýtyndadır. Atalarýmız ve atalarýmızın egemenliđi, bayrakların tepesinde oturan Bozkurt simgesi ile hat?rlan?rd?.

Eski Türkler'in hem tuđları, hem bayrakları vardı. Tuđ ile bayrak ayrı şeylerdir. Tuđ dört bölümden oluşur: Süslenmiş tuđ diređi; diređin bařına bađlanmýř at kuyrukları; tuđ bařý (diređin bařına konulur ve kuyrukların bađ yerini gizledi); tuđ bařýnın üzerine konulan kurt bařý. Tuđ, devletin ve bađýmsýzlyđın simgesidir ve daha çok resmidir. Bayrak ise köklerini dinden alır. Eskiden bayraklar řimdiki gibi birer simge deđil idiler. Türkler savařta, baryřta ve törenlerde deđiřik renklerde bayraklar kullan?rlard?. Bu renklerin de ayr? anlamlar? vard?.

KURT BAşLI GÖNDER TUTAN KAGAN

(Doğu Türkistan - 8. Yüzy?)

Eski Türkler'in bayraklarında ve tuđ bařlarında bir Bozkurt bulunurdu. Çinliler'in de dediđi gibi Türkler, Bozkurt'tan türediklerine inan?rlard?. ?lk ve kutsal atalar?n? unutmamak?n?n göstermek için de, devlet simgelerinin bařlarına, Türk özgürlük ve bađýmsýzlyđýn belirtisi olarak, bir kurt bařý koyarlardı. Çin kaynaklarında, Göktürk bayraklarının bařında alem olarak bir kurt bařý olduđu kayýtlýdır. Baykal Gölü'nün batýsýnda, Göktürk çadından kalma kaya resimlerinde, ellerinde uzun sýrýklar üzerine asýlmýř bayraklar tařýyan atlýlar tasvir edilmiştir. Kurt bařlý bayrak -san?lan?n tersine- G?ktürkler'den ?nce de kullan?l?rd?. Hun Türkleri'nden kalma Noyun-Ula kurganýndan çýkarýlan keçeden torba biçimindeki bayrađın gönderinin tepesindeki kurt bařý, bunun bir kanýtydır. Kurt bařlý bayrakların kullanýmý daha sonraki dönemlerde de devam etmiştir.

Türk resim sanatýnda da kurt bařlý bayrak tasvirleri etkisini göstermiştir. 6-13. yüzyýllara ait Dođu Türkistan'daki Türk fresklerinde, Göktürk ve Uygur dönemlerine ait, kurt bařlý bayraklar tutan hükümdar ve alp tasvirlerine rastlanır. Solda çizimi verilmiş olan resimde hükümdar olduđu bařýndaki tařtan anlařýlan zýhlý bir kagan yer almaktadır. Kagan, sađ eli ile kurt bařlý bir sancadı kaldýrmýř durumda tasvir edilmiştir. Kaganın bařýndaki ayçan?n (=halenin) yukar?s?nda ejder yýlanlar ve aralarında bir tař yer almaktadır. Bir bařka resimde ise bařý tolgalý, kafasýnın çevresinde daire biçiminde bir hale bulunan b?y?kl? ve muhtemelen hükümdar olan bir figür yer al?r. Hükümdar?n kafas?ndaki halenin sađ yanýndan yukarı dođru uzanan ve ucu bir kargý gibi sonuçlanan kurt bařlý bir gönder vardır. Yiine bir bařka resimde ellerindeki kuřları salan iki kiři ve aralarında bulunan kurt bařlý bir gönder betimlenmiştir. Benzer tasvirler, Ýslamlýk'tan sonraki minyatürlerde de bulunmaktadır.

Kurt, güçlü ve dayan?kl? bir hayvandır. Bundan ?türü de Türk boylar? aras?nda kudretin simgesi olmuştur. Hatta Türkler, **G?k B?rü Sultan?m** diyerek, kendi hükümdarlar?n?n gücünü ve kudretini dile getirirlerdi. Benzer bir biçimde, büyük bahad?rlar?n g?zleri kurda benzetilirdi. En keskin oklar için **Kurt Dili** deyimini kullan?l?rd?.

Eski Türkler'de tuđ, bayrak ve davul bađýmsýzlyđın simgesi idi. Kagan tuđları dokuz tane olurdu. Kaganlar, atadıkları han, beđ ve yabgulara da rütbelerine göre belli sayýda tuđ verirlerdi; ama 9 tuđ ancak kagana özgüydü. Bu gelenek Hunlar'dan Osmanlýlar'a deđin aynen devam etmiştir.

Altın kurt bařlý sancak egemenliđin ve hükümdarlıđın simgesi olduđu için, bir kagan ya da hanın altın kurt bařlý sancakýnın olmasý, onun bađýmsýzlyđýn belirtisi idi. Bugün de Bozkurt, aynı řekilde Türk bađýmsýzlyk ve özgürlüdü'nün simgesidir. Mesela Çin hükümdarları, Türkler'i bölmek ve iç savařta sürükleme istediklerinde, devlete bařkaldýrmasýnı istedikleri yöneticilere alt?n kurt bařlý sancak gönderirlerdi. Örnek olarak, 582 yýlýnda Çin imparatoru Wen-ti, yabgu Tardu'ya kurt

başly sancak göndererek onu kagan olarak tanıyđđny belirtmiş ve böylece devlete başkaldıymasny sağlayacağny dşnmüştü. Ayrıca, Türk-Cin mücadeleleri s?ras?nda ak kurdun haraç ya da vergi olarak değer kazanması, kurdun Türkler arasındaki öneminin bir başka belirtisidir.

Göktürkler döneminde kurt başly sancak, devlete yararlılık gösterenlere de ödöl olarak veriliyordu: "Tıpi Kagan, yaptığy hizmet nedeniyle Liou Vu-Chou'ya kurt başly sancakla birlikte Ting-Yang Kagan san?n? sundu" ya da "Liang Shih-Tou, Göktürkler'le temasa geçtiğinde Tıpi Kagan ona kurt başly sancak sundu" vb ifadelerde bu husus ayıka görölmektedir. (Bu bilgiler Çin y?ll?klar?ndan Chiou T'ang Shu, Hsin T'ang Shu ve Tsu-Chih T'ung Chien'de verilmektedir.)

Kurt başly bayrağın kökeni Türk költürünün çok eski çağlarına iner. Kurt başly bayrakların en erken örnekleri MÖ iki bin yılynda Baykal gölü çevresinde bulunmuştur. Bu topraklar, Çinliler'ce Ting-ling olarak adlandır?lan Türkler'e ait idi.

Türkler'in kutlu devlet merkezi Ötüken'de bulunan Göktürk ordularý bařkomutaný ve Göktürk kaganý Bilge Kagan'ın kardeři olan Köl Tigin'e ait Köl Tigin Anıtý'nda da Bozkurt'u bir devlet simgesi olarak görürüz. Son yapılan kazılarda, Köl Tigin Anıtý'nda Bozkurt bařly motiflere rastlanmıřtır. Üstelik bu Bozkurt bařly motifler bir deđil iki tanedir.

Köl Tigin Yazıtý'nın dođu bölümünde, yazıların üstünde, kubbeyi andıran ayakları tepede birleşmiş durumda, kurt biçimindeki başları ile kenarlardan aşağya sarkan tasvirler vardır. Bu motifler, araştırmacılarca Kurt Bařly Ejderler olarak adlandırılmaktadır. Her iki kenardan aşağy sarkan kurt başlarının ağzında yuvarlak kabartmalı birer şekil vardır. Bu yuvarlak şekillerin, Ay ile Güneř'i temsil ettikleri kabul edilmektedir. Bu iki kurt başly tasvirin ortasına da Göktürk Kaganlığı'nın damgası işlenmiştir. Aynı damga, Bilge Kagan'ın anıtında da vardır. Bilge Kagan ile K?l Tigin'in mezarlarındaki bu damga, Bozkurt soyundan gelen kaganlar?n geleneksel damgasıdır. Bu damga ve kurt başly motifleri yazıtlara, Yollug Tigin işlemiştir. Bilge Kagan ve Köl Tigin yazıtlarında yer alan ve bilginlerce kurt başly ejder olarak tanımlanan bu motifler, Yrd. Doç. Dr. Cengiz Aly?lmas tarafından incelenmiş ve bu motiflerin, kurttan süt emen çocukların tasviri olduğu belirlenmiştir ki tasvir bu konusu ile ayıka Bozkurt Destanı'nı resmetmektedir; tıpkı **Bugut Anıtı**'ndaki kabartma ile Buncikeř Sarayı'ndaki duvar resimlerinde olduğu gibi.

K?z?lda-Naga-Ragah adlı yerde bulunan G?ktürk ya da Uygur d?neminden kalma duvar resminde, kagan bayrağını taşıyan alpin elinde kurt başly bir sancak vardır. Ayrıca bu resimdeki alpin brkünde, yukarıda değinilen Köl Tigin Anıtı'ndaki kurt başly motiflerin bir benzeri bulunmaktadış. Bu duvar resmindeki kurt başly bayraklara başka yerlerde de rastlanmaktadır.

Köl Tigin Yazıtı'nda bulunan ve devlet armasý niteliğindeki kurt başly tasvirler, Uygurlar'ın Bilge Kagan'? adına dikilen ve Alp Baga Inanu Tarkan'?n eseri olan yazıtın üzerinde de bulunmaktadış. Tabgaç Türkleri'nin mezarlarında da görölen bu kurt başly motifler, 6-8.yy.lar arasında yapılmış olan bir Kırgız kurganında, tař levha üstüne işlenmiş olarak yer almaktadır ki, K?rg?z kurganındaki motif, K?l Tigin Anıtı'ndaki kurt başly motife çok benzemektedir.

Bu motiflerde görölen kurt başly tasviri, Türk kaganlığını kuran Aşına (Bozkurt) soyunun ilk atası olan ve Bozkurt Destanı'nda yer alan kurdun an?s?d?r. Bu yüzden Bozkurt Destanı, Türk destanları arasında ?nemli bir yer tutmaktadır.

Eski Türk devletlerinin bayrak, sancak, tuğ ve anıtlarında görölen kurt tasvirleri, yine Eski Türkler'den kalma resimler ve Bozkurt Destanı ile birlikte düşünüldüğünde, devlet simgesi olarak Bozkurt'un kullanılması'nın nedenleri ortaya çıkmaktadır. Çünkü Bozkurt, Türk milletinin özgülüğünün simgesi olduğu gibi, Türk devletinin de bağımsızlık ve egemenliğinin simgesidir.

=====

BOZKURT

Ergenekon Destanı

Ergenekon Destanı, Büyük Türk Destanı'nın bir parçasıdır. K?k Türkler çağını konu alır. Ergenekon Destanı'nın, Türk destanları'nın içinde ayrı ve seçkin bir yeri olup, en büyük Türk destanlarından biridir. Ergenekon Destanı'nın, Türk toplum yaşamında yüzyıllarca etkisi olduğu

gibi, bugün bile Anadolu'nun dađlık köylerinde, birtakým gelenek ve göreneklerde etkisi g?rülmetedir.

Ergenekon Destan?, Bozkurt Destaný'nýn ana çizgileri üzerine kurulmuş olup, bu destanýn serbestçe genişletilmiş biçimidir diyebiliriz. Daha dođrusu Bozkurt Destaný ile kaynađný belirleyen Türk soyu, Ergenekon Destaný ile de geliřip güçlenmesini, yayılıř ve büyüyü d?nemlerini anlatmýttýr. Çin tarihlerinin de yazmýt olduđu Bozkurt Destaný'nýn bittiđi yerde, Ergenekon Destaný bařlar. Bozkurt Efsanesi'nin devamý, Ergenekon Destaný'dýr. Ergenekon Destaný, Cengiz Han çađında mođollařtırýlmýttýr. Ancak bu efsanenin kökleri ve ana motifleri, aчыkça Kök Türkler ile ilgilidir. Kök Türk Devleti, MS 6.yy.dan itibaren bir cihan imparatorluđu olmuş ve 200 yıl yařamýttýr. Böyle büyük ve güçlü bir devletin, ilkel Mođollar'dan bir efsane alýp kökenlerini ona dayandýrmasý mümkün deđildir. Ayr?ca, Ergenekon Destan?'n?n ana motiflerinden biri, **Demirci**'dir. Destanda demirci, dađda demir madeni bulur ve Türkler bu demir madenini eriterek Bozkurt'un önderliđinde Ergenekon'dan çýkarlar. Unutmamak gerekir ki, G?ktürkler'in atalar? da demirci idiler. Onlar en iyi çelikleri iřler, bařka devletlere silah olarak satarlardý. Göktürkler'in atalarý, demir cevherleriyle dolu dađların eteklerinde türemiřler, demirleri eriterek yeryüzüne çýkmýřlardý. Sonradan kendilerinin de demirci olmalarý bundan ileri gelmektedir. Göktürkler'in temel topraklarý olan Altay ve Sayan dađlarý, zengin demir madenlerinin bulunduđu bir yerdi. Burada çýkan demirin yüksek cevherli olmasý ve Türkler tarafýndan mükemmel bir biçimde iřlenmesi, çađın Türk savař endüstrisinin en önemli özelliđi idi. Göktürkler çađında Türkler'in iřlettikleri demir ocaklarý ve dökümevleri bulunmuřtur. Göktürkler demirden ürettikleri kýlyç, kargý, býçak gibi savař araçlarýnýn yanýnda yine demirden saban, kürek, orak gibi tar?m araçlar?n? yapmakta da usta idiler. Oysa, Göktürklerden tam beř yüzyıl sonra, yine Türklerle birlikte olmak üzere bir devlet kuran Mođollar, demirciliđi bilmezlerdi. Cengiz Han zamanýnda Mođollar'a elçi olarak gönderilen Çin'deki Sung sülalesinin generali Men Hung, yazmýt olduđu "Meng-Ta Pei-lu" adlý ünlü seyahatnamesinde, Mođollar'ýn Cengiz Han'dan önce maden iřlemeyi bilmediklerini, ok uçlarýný bile kemikten yaptýklarýný, Mođollar'a demir silahlarýn Uygur Türkleri'nden geldiđini anlatmaktadýr. Zaten Mođollar, demirciliđi Uygur Türkleri'nden öđrenmiřlerdir. Aslýnda demircilik, o çađın Mođol düřüncesine göre büyücülere özgü korkunç bir sanattý. Ayrýca Bozkurt, Türkler'in kutsal hayvanýdýr. Mođollar'ýn kutsal hayvaný köpektir.

Ergenekon Destan?'nda Türkler, Ergenekon ovas?ndan ç?kmak istediklerinde yol bulamazlar. Çare olarak da dađların demir madeni içeren bölümlerini eritip bir geçenek açmayý düřünürler. Demir madenini eritmek için dađların çevresine odun-kömür dizilir ve yetmiř deriden yetmiř körük yapýlýp yetmiř yere konulur. Yedi ve yetmiř sayýlarý, dokuz ve katlarý ile birlikte, Türkler'in mitolojik sayýlarýndandýr. Mođollar'ýn mitolojik sayýlarý ise altý ve altmýttýr. Destanda altmýř yerine yetmiř sayýsýna yer verilmesi, bu efsanenin Mođolca bir metinden öđrenilmemiř olduđunu, Türkler'e ait olduđunu gösterir.

Mađaralar, Türk mitolojisinde ve Türk halk düřüncesinde önemli bir yer tutarlar. Bu, yalnızca Göktürk efsanelerinde, Bozkurt ve Ergenekon destanlarýnda deđil, Anadolu'daki masallarda da b?yledir. G?ktürk efsanelerinin, Bozkurt ve Ergenekon destanlar?ndaki motiflerin ufak deđiřikliklere uđramýř örneklerini, Anadolu efsanelerinde de bulabiliriz. Hatta islami hikayelerde bile:

Bir Anadolu efsanesinde peygamberin torunu (?) Muhammed Hanefi, önüne çýkan bir geyiđi kovalar. Geyik bir mađaradan içeri girer. Muhammed Hanefi de geyiđin arkasýndan mađaraya girer. Mađaradan geçerek büyük bir ovaya varýr ve burada Mine Hatun'la karřýlařýr. Dikkat edilirse, bu Anadolu efsanesindeki mađara, Bozkurt'un hayatta kalan tek Türk gencini götürdüđu mađaranýn ve mađaradan çýkýlan ova da yine Bozkurt Destaný'ndaki kurdun, yařayan tek Türk gencini mađaradan geçerek götürdüđu ovanýn aynýsýdýr. Ayrýca yine bu ova, Ergenekon Destan?'ndaki Kay? ile Tokuz Oguz'un yurt tuttuklar? ovan?n ayn?s?d?r.

Altay Türkleri'nin efsanelerinde de Bozkurt ve Ergenekon destanlar?n?n izlerini g?rmek mümkündür. Bir Altay efsanesinde, bir bahadýr avlanýrken karřýsýna çýkan geyiđi kovalamađa bařlar. En sonunda bir Bakýr-Dađ'ýn önüne gelirler. Bařtan bařa bakýrdan yapýlmýř olan dađ birden aчыlýr ve geyik aчыlan delikten içeri girer. Genç bahadýr da geyiđi izler. Az sonra geyik kaybolur. Efsanenin devamýnda bahadýr türlü canavarla, iyi yürekli yařly kiřilerle, çok güzel

kýzlarla kartýlatýr. Bu Altay efsanesinde de ayný maðara ve maðaradan geçilerek ulaýýlan ova motifleri vardýr ve bu Altay efsanesi, Muhammed Hanefi'nin efsanesine belirgin bir biçimde benzemektedir. Altay masal ve efsanelerinde bu tür ?ykülerin daha mitolojik biçimde olanlar? da vardýr.

Asya Büyük Hun Devleti'nde, bizzat Hun hakanýnýn başkanlýk ettiði törenler vardýr. Bu törenlerden en önemlisinde, devletin ileri gelenleri toplanarak Ata Maðarasý'na giderler ve orada, hakanýn başkanlýðýnda dini törenler yapýlýr, atalara saygý gösterilir. Ayný törenler, Göktürk Devleti'nde de yapýlagelmiştir. Bu adý geçen Ata Maðarasý, Bozkurt'un Türk gencini düðmandan kaçýrýp sakladýðý ve Ergenekon'a ulaýtýrdýðý maðaradýr. Ancak bugün, bu maðaranýn yeri bilinmiyor. Tabgaçlar da kayalarý maðara biçiminde oyarlar ve burada yere, göðe, ata ruhlar?na kurban sunarlardý. Bu kurban töreninden sonra da, çevreye kayýn aðaçlarý dikilir, o bölgede kutsal bir orman oluşturulurdu. Asýl önemli olan nokta ise, bütün milletçe bunlara inanýlmasý ve devletin de bu efsaneye saygý göstermesidir. Ayrıca, Aybek üd-Devâdârî'nin anlattýðý, Türkler'in kökenine iliðkin "Ay-Ata'm Efsanesi"nde de maðara ve maðarada türeme motifi vardýr. Bu efsanede de, Türkler'in ilk atasý olan Ay Ata, bir maðarada meydana gelir. Ay Ata Efsanesi'ndeki maðara, ilk ataya bir ana rahmi görevi görmüştür.

Ergenekon Destan'ý, Türkler'in yüzyýllarca çift sürerek, av avlayarak, maden iþleyerek yaþayýp çöaldýklarý, etrafý aýılmaz daðlarla çevrili kutsal topraklarýn öyküsüdür. Ergenekon Destaný'nýn önemli bir çizgisi, Türkler'in demircilik geleneðidir. Maden iþlemek, demirden ve en iyi çelikten silahlar yapmak, Eski Türkler'in doðal sanatý ve övücü idi. Ergenekon Destaný'nda Türkler, demirden bir daðý eritmiþ ve bunu yapan kahramanlarýný da ölümsüzleþtirmiþlerdir.

Ergenekon Destan'ın ilk kez, Cengiz Han'ýn kurmuþ olduðu Türk-Moðol Devleti'nin tarihçisi Reþideddin tarafýndan saptanmýştýr. Reþideddin, "Câmi üt-Tevârih" adlý eserinde Ergenekon Destaný ile ilgili geniþ bilgiler vermektedir. Fakat Reþideddin, -yukarıda da deðinildiði gibi- bir Türk destaný olan Ergenekon Destaný'ný moðollaþtırmýştýr (Ergenekon Destaný'nýn nasýl moðollaþtırdýðý hakkında Prof.Dr.Bahaeddin Ögel'in, Türk Mitolojisi [1.cilt, 59-71. sayfalar] adlý yapıtýnda geniþ bilgiler vardýr).

Ergenekon Destan'ın, H?ve han? Ebulgazi Bahâdýr Han'ýn 17.yy.da yazmýþ bulunduðu "Tercere-Türk" (Türkler'in Soy Kütüdü) adlý esere de kaydedilmiştir.

Yakup Kadri Karaosmanoðlu, Kurtuluþ Savaþý'nda'ki Anadolu'yu, Ergenekon'a benzeterek ayný adý taþýyan bir kitap yazmýştýr.

Ergenekon Destan'ında Bozkurt, öteki Türk destanlarýnda da olduðu gibi, ön planda ve baþ roledir. Bu kez Türkler'e yol göstericilik, k?lavuzluk yapmaktadýr.

Bir rivayete göre Türkler, Ergenekon'dan 9 Martta çýkmýþlardýr. Baþka bir rivayet ise bu tarihi 21 Mart (Nevruz Bayram?) olarak verir. Öyle anlaýlýyor ki, Ergenekon'dan çýkýþ iþlemleri 9 Martta baþlamýþ, 21 Martta da tamamlanmýştýr.

Destan aþaðýda özetlenmiştir:

Türk illerinde Türk oku ötmeyen, Türk kolu yetmeyen, Türk'e boyun edemeyen bir yer yoktu. Bu durum yabancı kavimleri kýskandırdýyordu. Yabancı kavimler birleþtiler, Türkler'in üzerine yürüdüler. Bunun üzerine Türkler çad?rlar?n?, sürülerini bir araya topladýlar; çevresine hendek kazýp beklediler. Düðman gelince vuruþma da baþladý. On gün savaþýlar. Sonuçta Türkler üstün geldi.

Bu yenilgileri üzerine düðman kavimlerin hanlarý, bedleri av yerinde toplanýp konuþtular. Dediler ki: "Türkler'e hile yapmazsak halimiz yaman olur !"

Tan aþaranda, baskýna uðramýþ gibi, adýrlýklarýný býrakýp kaçýlar. Türkler, "Bunlarýn gücü tükendi, kaçýyorlar" deyip artlarýna düþtüler. Düðman, Türkler'i görünce birden döndü. Vuruþma baþladý. Türkler yenildi. Düðman, Türkler'i öldüre öldüre çadýrlarýna geldi. Çadýrlarýný, mallarýný öyle bir yaðmaladýlar ki tek kara kыл çadýr bile kalmadý. Büyüklerin hepsini k?l?çtan geçirdiler, küçükleri tutsak ettiler.

O çadda Türkler'in baþýnda Ýl Kagan vardý. Ýl Kagan'ın da birçok oðlu vardý. Ancak, bu savaþta

biri dýtynda tüm çocuklarý öldü. Kayý (Kayan) adlý bu ođlunu o yýl evlendirmiđti. Ýl Kagan'ýn bir de Tokuz Oguz (Dokuz Ođuz) adlý bir yeđeni vardý; o da sađ kalmýttý. Kayý ile Tokuz Oguz tutsak olmuřlardý. On gün sonra ikisi de karýlarýný aldýlar, atlarına atlayarak kaçtýlar. Türk yurduna döndüler. Burada düřmandan kaçýp gelen develer, atlar, öküzler, koyunlar buldular. Oturup düřündüler: "Dörtbir yan düřman dolu. Dađlarýn içinde kiři yolu düřmez bir yer izleyip yurt turalým, oturalým." Sürülerini alýp dađa dođru göç ettiler.

Geldikleri yoldan bařka yolu olmayan bir yere vardýlar. Bu tek yol da öylesine sarp bir yoldu ki deve olsun, at olsun güçl¼kle yürürdü; ayadıny yanlyř yere bassa, yuvarlanýp paramparça olurdu.

Türkler'in vardýklarý ÷lkede akarsular, kaynaklar, türlü bitkiler, yemiřler, avlar vardý. Böyle bir yeri gör¼nce, ulu Tanrı'ya řükrettiler. Kýtýn hayvanlar?n?n etini yediler, yaz?n sütünü içtiler. Derisini giydiler. Bu ÷lkeye "ERGENEKON" dediler.

Zaman geçti, çađlar aktý; Kayý ile Tokuz Oguz'un birçok çocuklarý oldu. Kayý'nýn çok çocuđu oldu, Tokuz Oguz'un daha az oldu. Kay?'dan olma çocuklara Kayat dediler. Tokuz'dan olma çocuklarýn bir bölümüne Tokuzlar dediler, bir bölümüne de Türülken. Yýllar yýly bu iki yiđidin çocuklarý Ergenekon'da kaldýlar; çođaldýlar, çođaldýlar, çođaldýlar. Aradan dört yüz yýl geçti.

D?rt yüz y?l sonra kendileri ve süreleri o denli çođaldý ki Ergenekon'a sýđamaz oldular. Çare bulmak için kurultay topladılar. Dediler ki: "Atalarýmýzdan iřittik; Ergenekon dýtynda geniř ÷lkeler, güzel yurtlar varmýř. Bizim yurdumuz da eskiden o yerlerde imiř. Dađlarýn arasýný arařt?r?p yol bulalým. Göçüp Ergenekon'dan çýkalým. Ergenekon dýtynda kim bize dost olursa biz de onunla dost olalım, kim bize düřman olursa biz de onunla düřman olalım."

Türkler, kurultay?n bu karar? üzerine, Ergenekon'dan ç?kmak için yol aradýlar; bulamadýlar. O zaman bir demirci dedi ki: "Bu dađa bir demir madeni var. Yalýn kat demire benzer. Demirini eritsek, belki dađ bize geçit verir." Gidip demir madenini gördüler. Dađýn geniř yerine bir kat odun, bir kat kömür dizdiler. Dađýn altýný, üstünü, yanýný, yönünü odun-k?mürle doldurdular. Yetmiř deriden yetmiř büyük körük yapıp, yetmiř yere koydular. Odun kömürü ateřleyip körüklediler. Tanrı'nýn yardımýyla demir dađ kýzdý, eridi, akýverdi. Bir yükl¼ deve çýkacak denli yol oldu.

Sonra g?k yeledi bir Bozkurt ç?ktý ortaya; nereden geldiđi bilinmeyen. Bozkurt geldi, Türk'ün ?nünde dikildi, durdu. Herkes anlad? ki yolu o g?sterecek. Bozkurt yürüdü; ard?ndan da Türk milleti. Ve Türkler, Bozkurt'un önderliđinde, o kutsal yýlyn, kutsal ayýny, kutsal gününde Ergenekon'dan ç?ktýlar.

Türkler o günü, o saati iyi bellediler. Bu kutsal gün, Türkler'in bayram? oldu. Her y?l o gün büyük törenler yapýlýr. Bir parça demir ateřte kýzdýrýlýr. Bu demiri önce Türk kaganý kýskaçla tutup örse koyar, çekiçle döver. Sonra öteki Türk beđleri de ayný iři yaparak bayramý kutlarlar.

Ergenekon'dan ç?ktýklar?nda Türkler'in kagan?, Kay? Han soyundan gelen B?rteçine (Bozkurt) idi. B?rteçine bütün illere elçiler g?derdi; Türkler'in Ergenekon'dan ç?ktýklar?n? bildirdi. Ta ki, eskisi gibi, bütün iller Türkler'in buyruđu altýna gire. Bunu kimi iyi kartýladı, Börteçine'yi kagan bildi; kimi iyi kartýlamadı, kartý çýktý. Kartý çýkanlarla savařıldı ve Türkler hepsini yendiler. Türk Devleti'ni d?rt bir yana egemen k?ldýlar.

Türk Beđleri, Ergenekon'dan Çýkýř Gününü Kýzgýn Demir Döđerek Kutluyorlar

=====

B O Z K U R T

G?kle ?lgili ?nançlarda Kurt

Kurt, Türk efsanelerinde merkezi bir rol oynar. Kurt'la ilgili Türk inançlar? g?kcisimlerine de yansýmýřtır. Ýřte örnekler:

AY'I Y?Y?P B?T?REN KURLAR

Ay bazan dolunay olur, bazan küç¼l¼p donuklařtır. Eski insanlar, bu konu üzerine düřünüp kafa yormuřlar ve kimi efsaneler ortaya çýkarmýřlardýr. Çeřitli k¼lt¼rlerde, Ay'ýn dolunay durumundan

sonra küçülmesi, onu bir şeylerin yemesine bağlanmıştır. Türk kültüründe, Ay'yı yiyebilecek güçler, kurtlardan başka bir şey olamazdı. Eski bir Yakut masalı şöyle der:

...Ay, göklerde dolunlayıp bir tepsi gibi olduğunda, kurtlar hemen koşarlar, ondan bir parça koparıp yerler, böylece ay'ı küçültürlermiş. Ay üzgün ve yaralı olarak kaybolurmuş. Sonradan yaralarını sarıya iyileştir, yeniden dolunlayıp gökde görünürmüş. Kurtlar dolunayı görünce, birer parça kopararak ay'ı yeniden küçültürlermiş. Ay'ın küçülüp büyümesi, kaybolup yeniden görünmesi bundan ileri gelmiştir...

Ay'n bu yolla küçülüp büyümesinin hikayesi birçok kültürde bulunur. Ama Ay'n kurtlar tarafından yenmesi düşüncesi Türkler'e özgüdür. Çünkü Türk mitolojisinde önemli olan hayvan, Kurt'tur. Bundan ötürü, Yakut Türkleri yukarıdaki masalda Ay'yı kurtlara yedirmişlerdir.

BUYUK AYI BURCU ?LE KUCUK AYI BURCU

Bir Kırgız inanışında şöyle denir:

...Küçükay? burcunun arabası, ?ndeki iki y?ld?z yani ak ve k?r atlar tarafından, Kutup y?ld?z?n?n çevresinde çekilirler. Büyükay? burcu yani "Yedi Kardeşler", Küçükay? burcunun yedi bekçisidirler. Arkalar?ndan gider, onlar? kollarlar. G?kteki kurtlar ise, atlar? yemek isterler. Atlar? yedikleri gün, k?yamet kopacaktır...

Başka bir Türk efsanesi ise şöyle der:

...Büyükay? burcu, Kutup yıldızına zincirlerle bağlı olan yedi kurttur. Küçükay? burcunun atlarının kovalarlar. Zincirlerin koptuğu gün, kıyamet de kopacaktır...

Bir başka efsane de ise yedi kurt, bir kırsadı kovalamaktadır.

GÖK KUŞAĞI

Kırgız Türkleri, gökkuşağına **K?k Cele** yani **G?k Yele** derler. G?k Yele, aynı zamanda G?k Kurt, Gök Börü anlamındadır. Çünkü, Eski Türk düşüncesinde kurt, adı ile anılmazdı. Atlar?n ve kurtlar?n **g?k yeleleri** atlı ve hayvancıl Türkler'in düşüncelerinde çok önemli bir yer tutar.

BOZKURT

Hunlar'ın Çağında Kurt

Altay Dağları'nda yaşayan Hun Türkleri, gülen ya da kırsan Kurt heykelleri yaparlardı. Büyük Hun Devleti'ni kuran Türk boyları daha çok Altay Dağları ile bu dağların güneybatısında yayılmışlardı; bu boylar ileride Kök Türk devletini kuracaklardı. Altay Dağları'nın, özellikle batı bölümlerinde bulunan kurganlarda, adaçtan ve madenden yapılmış birçok kurt heykelciği ele geçmiştir. Bu heykelciklerin çoğu, dizgin ve edelere süs olmak için yapılmışlardır. Bu kurt heykelleri, doğaüstü bir üslupla yapılmış olup gerçek bir kurdun fizyonomisini tam olarak yansıtmaktadırlar. Bu kurtlar?n kimileri gülümsemektedirler. Bu kurt heykelcikleri, s?radan bir hayvan heykeli değildir. Onları yapan sanatçılar, kurtların yüz ve duruşlarına bir insan tavrı vermiş ve bu kurtları adeta kişileştirmişlerdir.

Bu kurtların bazıları ise korkunç görünüşlüdür. Büyük dişleri, korkutucu yüz ve göz hareketleri vardır. Kurt, insanlarca bazan korkunç olarak düşünülümüştür. Ama, Türk efsanelerinde görüldüğü üzere kurt, bu bölgelerde yaşayanların ata olarak da kabul ettikleri bir varlıktır. İşte, gülen ve tefkatle bakan kurt heykelleri bu bölge halklarının ataları olmalıydırlar.

Türkler'in kurttan türeyişi ile ilgili efsaneler ilk kez K?k Türkler zaman?nda g?rülmez. Bundan çok önceki çağlarda, mesela Asya Hun Hakanlığı döneminde bile, Türkler arasında böyle kurttan türeme efsaneleri vardı. Hunlar zamanında Batı Türkistan'da Büyük Hun Devleti'ne bağlı olarak yaşayan Usun Türkleri'nin de bir kurttan türeme efsanesi vardı. Bu efsane Çin tarihlerinde kayıtlı olup Usun Türkleri'nin hükümdar soyu ile ilgilidir. Fakat bu efsane, K?k Türk efsaneleri gibi köklü görünmemektedir. Usun Türkleri'nin kurttan türeme efsaneleri özetle şöyledir:

...Zamanın birinde, Usun Türkleri'nin "Kunmo" sanını taşıyan bir hanları vardı. Bu han, Hun

Devleti'nin batýsýnda Hunlar'a bađlý olarak hüküm sürerdi. Hunlar ile Usunlar arasýnda savař ç?kt?. Bir Hun sald?r?s?nda Kunmo'nun babas? ?ldü. O s?ralarda Kunmo çok küçük; daha yeni dođmuřtu. Hun hükümdarý, Kunmo'nun çöle atýlmasýný, ölüm-kal?m?n?n kendi yazg?s?na býrakýlmasýný emretti. Çocuk çöle býrakýldý. Çölde emeklerken bir karga üzerinde dolařmađa bađladı ve gagasýnda tuttuđu eti yavařça yaklařarak ona verdi; sonra uzaklařıp gitti. Kuřlar da çocuđu sineklerden korumakta idi. Sonra diři bir kurt geldi; memesini çocuđun ađzýna vererek onu emzirdi, sütü ile besledi. Bütün bu olanlarý gören Hun hükümdarý řařýrdý; çocuđun kutsal bir yavru olduđunu anladı. Çocuđu alýp adamlar?na verdi; iyi bir bak?mla büyütülmesini buyurdu. Çocuk büyüyerek yařý bir yiđit oldu. Hun kaganý da, onu ordularýndan birine komutan yaptý. Gittikçe geliřen ve bařarýlar kazanan Kunmo'ya gönül bađlayan Hun kaganý, babasýnýn eski devletini ona vererek Kunmo'yu Usun Türkleri'nin batýna han olarak atadı...

Kök Türkler'in kurttan türeyiř efsanelerinin sonucunda bir cihan imparatorluđu ortaya çýkar. Ama yukarýda verilen Usun efsanesinde, Hun Kaganlýđý'na bađlý küçük bir kýral vardýr. Kýral, Hun imparatorunca cezalandýrýlmýřtır. Ve sonradan, kýralýn çocuđu yetiřtirilerek babasýnýn ülkesine yönetici olarak atanmýřtır.

Çin tarihlerinin yazdýkları bu kayýttan anlýyoruz ki, Kök Türkler'in kurttan türeyiřlerine benzer efsaneler, M?ki y?llarda da s?yleniyor ve bütün Türk boylar?nca bunlara inan?l?yordu. Bu tür efsaneler Türkler arasýnda o denli yayýlmýřtı ki, Çin tarihleri Türkler'den bahsederken, hemen bir kurttan türeme efsanesinden dem vuruyorlardý. Hun çađýnýn yukarýda anlatýlan bu kurt efsanesi, biçim olarak daha çok K?k Türk efsanelerine yak?nd?r. Zaten K?k Türkler de -yerli ve yabancı tarih kaynaklarýnýn da belirttiđi üzere- Hunlar?n soyundan gelirler ve kendileri de Hunlarýn Orta Asya'daki mirasçýları olarak yařamýř ve davranmýřlardýr.

Avrupa'da büyük ve güçlü bir devlet kurmuř olan Batý Hunlarý'nda da Bozkurt ile ilgili malzemeler yer al?r. Hun Türkler'i Avrupa'ya geldikten sonra -?zellikle Cermenler'de- kimi yeni kurt efsaneleri görölmeđe bařlanmýřtır. Fakat Türkler'in kurt efsanelerinin motifleri, Romalýlar'da bulunan kurt efsanesine aykırı düřtüđu için, Batý Hun Türkleri ile Avrupa'ya gelen kurt efsaneleri daha çok Cermenler tarafýndan benimsenmiřtir. Cermen kavimleri, büyük Batý Hun hakaný Attila'nýn yüzünün bir kurda benzediđini söylerlerdi.

BOZKURT

Kurtlarla ?gili Türk ?nançlar?

Ařađýda, çađýmýzda Türkler arasýnda yařayan kurt ile ilgili bazı folklorik inançlar sýralanmýřtır. Zamanýmýzda Türkler arasýnda kurtla ilgili bu tür inançlarýn yer alması köklü bir geleneđe ve Bozkurt motifinin Türk kültüründe edindiđi yere iřaret etmektedir.

- Albasmas? için, lohusaların yastýđýnýn altýna bir parça kurt derisi konulur.
- Bir kişi kurdun böbreğini ve yüreğini yiyip de memesi şişmiş bir koyunun memesine dokunursa koyun hemen iyileşir.
- Çocuđu yařamayan kadınlar, bir kurt derisini ortasýndan delip çocuđu oradan geçirirlerse çocuk yařar ve uzun ömürlü olur.
- Çok uyuyanlar, ceplerinde bir kurt g?zü bulundurdular? müddetçe az uyurlar.
- Kurdun ařýđý delinir de küçük bir çocuđun beřiđine asýlýrsa o çocuđa nazar dedmez.
- Bir kişi, kurdun etini kebab edip yerse cesur olur.
- Ýnsan, kurdun herhangi bir iřaretini üzerinde tařýrsa heybetli görünür.
- Güneşli havada yağan yağmurda kurtlar doğar (Kurt Yağmuru).
- Kurt, Hz.Ali'nin köpeğidir; onu öldüren zarar görür.
- Kurdun diřini cebinde tařýyan kiři nazar görmez, uykuda say?klamaz.
- Bozkurt'un g?zü kurutulur da toz edilerek sürme gibi g?ze çekilirse o g?z çok iyi g?rür ve ađýmaz.
- Kurda kurtun atýlmaz.
- Kurt avý uđursuzdur.
- Kurt soylar? aras?nda Bozkurt müstesnad?r.

BOZKURT

Kurdun ?lümü

Ağadıda yer alan ve kurtlarla ilgili olan yazı, Fransız şair Alfred de Vigny'nin **Kurdun ?lümü** adlı yapıtından alınmıştır. Alfred de Vigny, Türk dedir. Ama, okuyunca da anlayacağınız gibi, "Kurdun Ölümü" adlı hikayesi içinde şair, kurtların özgürlük ve aile yaşamı uğruna nasıl kendilerini feda ettiklerini dramatik bir biçimde dile getirmektedir. Bu dramatik dile getirili de bizi, Türkler'in niçin Bozkurdu kendilerine simge olarak seçtiklerini aç?klayan yan?tlara ulaştırmaktadır. Eğer ki düünebilirsek...

KURDUN ?LUMU

Şair Vigny, dostları olan soylularla birlikte dağlarda kurt avına ç?kar. Vakit gecedir. Issız bir Ay aydınlıdı vardır. Alevlenmiş gibi yanan Ay'ın üzerinden bulutlar geçmektedir. Kara ormanlar uğu da dek dayanmakta, avcılar tüfekleri ile birlikte art arda yürümektedirler. Bir ara, avcıların en deneyimli yerde taze pençe izleri görür. Bu izler, oradan az önce geçmiş olan iki kurt ile iki yavrusunun izleridir. Avcular b?çaklar?n? haz?rlarlar, tüfeklerinin par?lt?lar?n? saklarlar. O arada üç avcı durur. Kartırlarında alev saçan gözleri ile bir kurt durmaktadır. Biraz ötede, kurdun yavruları sessiz sessiz oynamaktadırlar. Kurdun diğisi tehlike kartırsında dimdik durmaktadır.

Erkek kurt, bütün kaçıy yollarının kapalı olduğunu anlar. Ön pençelerini kumlu toprağa saplayarak ç?melir ve avcular?n k?peklerinin en iri ve sald?rgan danına saldırır. Köpeğin gyrtlağına diğlerini geçirir ve bırakmaz. Avcular üst üste ateş ederler, erkek kurdun gövdesini delik deşik ederler, bıçaklamadık yerini bırakmazlar; ama kurt, köpeğin gyrtlağındaki diğlerini biraz olsun gevşetmez. Sonunda da köpeği gebertir.

Erkek kurt çömelmiş, gövdesine saplı bıçaklarla avcılara bakmaktadır. Avcular ellerinde tüfeklerle çevresini sarmıştır. Kurt, adından akan kanları dili ile yalayarak avcılara son bir kez bakar. Sonunda g?zlerini kapar ve ses ç?karmadan son soludunu verir.

Diği kurt ile yavrular ise kaçıp kurtulmuşlardır.

Bu öyküde erkek kurt, yavruları ve onların özgürlüğü için kendini feda etmiştir. Eğer iki yavru olmasa idi, diği kurt da erkeği ile birlikte döğütecekti. Ancak, onun bir görevi vardı: O iki yavruyu dağlara kaçırmak, onlara açlığa dayanmayı ve insanların yanında bir lokma ekmek ve yatacak yere kartırlık özgürlüklerini feda eden köpekler gibi olmamayı öğretmek...

Erkek kurt ölmeyen önceki son bakışlarında belli ki avcılara şunu demek istemiştir.

"?nlemek, adlamak, yalvarmak; bunların hepsi onur kırycıdır. Alın yazının seni sürüklediği yolda, uzun ve adır görevini yerine getir. Sonra da benim gibi ses çykarmaksızın acı çek ve öl. Ama bağın dimdik, özgürce ve yiditçe !"

Önemli Olan Yenilmek Değil Bağ Edmemektir

=====

BOZKURT

Kurdun Yapıs?

Kurt, yalnızca kuzey yarımkürede yaşar. Postunun rengi, yaşadığı bölge ve yaşına göre değişiklikler gösterip kara-kahverengi-ak arasında değirse de genel olarak boz sarı renktedir. Seyrek olarak ak renkli ve kız?la çalan renkli kurtlara da rastlanır. Kuyruk ucunun yukarı k?vr?k olmaması, kurdun köpek soylarından ayrılmasının sağları.

Kurt, yırtıcı ve etçidir. Kulakları sivri uçlu, bacakları uzundur. Yaklaşık 122 sm uzunluğu ve 45 sm'e yaklaşan kuyruğu ile iri ve güçlü bir hayvandır. Adırlıdı 25-55 kg arasında değir. Göğüsünde krem; omuz, kuyruk ucu ve dilinde ise kara benekler bulunur.

Kurt Pençesi ?zleri

Kurt, genellikle geceleri avlanır. Kıtın sayıları 20'yi bulan sürüler veya aile grupları halinde

dolaşır. Issız yerlerde dolaşmayı sever. Zeki ve çevik bir hayvandır. Başlyca besini domuz, geyik gibi iri hayvanlardır. Tavşan, geyik vb yabancı hayvanları yediği gibi koyun, keçi türündeki evcil hayvanlar da avları arasında yer alır. Dağlık yörelerde yaşayan evcil hayvanlar için en büyük tehlike kurtur.

Kurt yılda bir kez doğurur. Diği kurt baharda 4-14 arasında yavru yapar. Çiftleşme mevsimi dışında tek başına yaşarlar (Bozkurt hariç). Kurdu burnu çok iyi koku alır.

Kurt ile köpek çiftleştirilebilir. Bunun için, çiftleşme mevsimi geldiğinde diği köpek dağa götürölüp bağlanır. Çevresine de et parçaları atılarak kurtların et kokusuna gelmeleri sağlanır. Uzaktan gözlenerek çiftleşmeden sonra diği köpek alınır. Bu işlem sırasında, insanların uzakta durmaları gerekir. Çünkü kurt, insan kokusu alırsa genellikle köpeğin yanına sokulmaz.

BOZKURT

Bozkurt, adın tüyünün boz (gri) olmasından alır. ?teki kurt türleri arasında boz renkte olanlar bulursa da Bozkurt, onlardan boy pos bakımından ayrıdır. Bozkurt, burnunun ucundan kuyruğunun sonuna dek yaklaşık 1.65 m boyundadır. Omuz başları yerden 0.80 m yüksekliktedir. Başka kurt cinslerinde bu azamet yoktur. Bozkurt'un ömrü ortalama olarak 15 yıldır. 2 yaşına değin yavru olan Bozkurt, 8-10 yaşlarından sonra yaşlı bozkurt olur.

Bozkurt özgürlüğüne son derece düşkündür. Onu bir hayvanat bahçesinde, kafes arkasında ya da bir sirkte maskaralık yaparken görmezsiniz.

Gök Börü (Kök Bori): Bir de Bozkurt ile aynı cüsse ve karakterde olan ve adına Gökörü denilen bir kurt vardır. Gökörü, Bozkurt'un tüyü gök renginde (açık mavi) olanıdır. Türk efsane ve destanlarına göre Gökörü, 100 yılda bir ya da iki kez görünür. Oguz Kagan Destanındaki kurt, işte bu gökbörülerden biridir.

BOZKURT

İnsan Baba - Kurt Ana

Kurt, Orta Asya Türk boylarının kimilerinde ana, kimilerinde ise baba olarak görünür. Ama Türk mitolojisinde genellikle baba olan insan, ana olan ise kurtur. Kurdu baba olarak anılasın, çok daha eski çağlarla ilgilidir. Çünkü kurdu baba olması, anaerkil toplum düzeninin işaretidir. Ama Türkler, bilinen tarihleri boyunca anaerkil bir düzene sahiptirler. Eğer Türkler, anaerkil bir dönem yaşamışlar ise, bu çok önceleri olmuştur ve tarihi kayıtlarda bu tür bir kanıta rastlanmaz. Gök Türk (Kök Türk) çağında da baba insan, ana kurtur. Türkler'de soy atadan geçtiği için bu durum ortaya çıkmıştır.

Türkler'de çocuk, babasının üzerine kayıtlıdır; anası kim olursa olsun çocuk, babasının milliyetine göre yetiştirilir. Bu Hun Türkleri'nden Osmanlılar'a kadar böyle olduğu gibi, bugünde aynı toplum sistemi işlemektedir. Fakat Töles Türkleri'den kalma bir efsanede (bu efsane Töles'in kurttan türemesiyle ilgili olan bölümde anlatılmaktadır) kurt, erkektir. Uygurlar, daha sonraları büyük bir devlet kurup yüksek bir toplum düzeyine ulaşmalarına karşın, Göktürkler'e oranla geri kalmışlardır. Ancak, Göktürkler'de anaerkil düzen tümüyle silinmiş, bütün toplum anaerkil düzene bağlı olarak yaşamakta idi. Bundan ötürü, Göktürk efsanelerinde kurt ana, insan da baba olmuştur.

Anaerkil düzenin özelliklerinden biri de, mirasın ve önemin küçük çocuğa verilmesidir. Oysa Göktürkler'de ve daha önceki Hunlar'da buna rastlanmaz. Fakat Moğollar'da bu durum 13. yüzyılda dahi yaşanmakta idi. Çengiz Han'ın ölümünden sonra çykan taht kavgalarında anaerkil inanışın açık izleri görölmektedir.

BOZKURT

Kurt Cinsleri

Kurtlar, cins cinstir. Bu cinsler, karakter ve yaşayış biçimlerine göre birbirlerinden ayrılırlar.

Bozkurt, kurt türleri arasında üstün nitelik ve özellikleri olan bir kurt cinsidir. Onu, Karakurt denilen bir başka kurt cinsi ile Canavar adıyla adlandırılan bir başka kurt cinsi izler.

Canavar: Canavar denilen kurt, bir sürüye daldığında sürünün tümünü telef eder ancak, içinden yalnızca birini kendisine yem yapar. Canavar diye adlandırılan kurtların belli bir türü yoktur.

Karakurt: Karakurt, bir sürüye daldığında sürünün yarısını telef eder, bu telefatin içinden de tek bir tanesini kendine yem yapar. Karakurtlar, kışın tırlırlr.

Bozkurt: Bozkurt, bir sürüye daldığında yalnızca bir hayvanı telef eder ve bunun da yarısını kendisine yem yapar; öteki yarısını ise varsa ailesine, yoksa avlanamayacak denli yağlı bozkurtlara atar. Bozkurtlar, töreli yaratıklardır.

Gök Börü: Bir de Bozkurt ile aynı cüsel ve karakterde olan ve adına Gök Börü denilen bir kurt vardır. Gök Börü, Bozkurt'un tüyü gök renginde (açık mavi) olmaktadır. Türk efsane ve destanlarına göre Gök Börü, 100 yılda 1 ya da 2 kez görünür. Oğuz Kagan Destanı'ndaki kurt, işte bu gökbörülerden biridir.

BOZKURT

Kurt Oyunu - Turan Taktiği

Kurtların kışın aç kaldıkları bir avlanma taktikleri vardır.

Bu taktiğe göre kurt sürüsü iki küme ayrılır. Birinci küme fedai kümesidir; ikinci küme ise pusu kümesi. Fedai kümesi köpeklerin bulunduğu yerleşim yerine girer ve köpeklere saldırır. Biraz mücadele verdikten sonra fedai kümesi, yenilmiş gibi davranıp köpeklerden kaçmaya başlar; tabii köpekler de kurtların ardından onları kovalamaya başlarlar. Ama köpekleri bir sürpriz beklemektedir. Çünkü asıl ve kalabalık topluluk olan pusu kümesi, onları yerleşim yerinin dışında beklemektedir. Pusu kümesi hilal biçiminde dizilmiş ve iyice gizlenmiştir. Fedai kurtlar, köpekleri kurnazca bu hilalin ortasına çekerler. Köpekler hilalin içine tümüyle girince, pusu kümesi, hilali uçlarından kapatır ve köpekler bir çember içine alınmış olur. Artık köpeklerin kurtuluş umudu yoktur; zafer kurtlarındır ve karınlarını doyurmak için avlarının parçalarını.

Eski Türkler, kurtlardan gördükleri bu oyunu bir savaş manevrası durumuna getirmişler ve yaptıkları birçok savaşta kullanmışlardır. Bu savaş manevrasına Kurt Oyunu, Hilal Taktiği, Turan Taktiği, Kurt Kapanı gibi adlar verilir.

Tarihi kayıtlar incelendiğinde, Roma imparatoru Sezar'ın, sahte geri çekilme ve pusuya dayalı Kurt Oyunu'nu Asyalı göçebe savaşçılardan öğrenip uygulamaya çalıştığını anlaşılmaktadır. Fakat Roma ordusunun, Türk ordusu gibi süvarili dayanmayıp piyade ağırlıklı olmasından ve Roma ordusunda okçuluğa verilen önemin az olmasından ötürü, Roma ordusu Kurt Oyunu'nu uygulamakta yetersiz kalmıştır. Çünkü Kurt Oyunu hızlı bir manevra yeteneği ve yüksek okçuluk kabiliyeti gerektirir ki bu da o zamanlar ancak atlı birliklerle sağlanabilirdi.

Türkler, zamanımıza kadar birçok savaşta (mesela Moğol Meydan Savaşı, Malazgirt Meydan Savaşı, Kurtuluş Savaşı'ndaki birçok çarpışma; Hun, Kök-Türk, Avar ordularının yaptıkları savaşlar... vb) bu taktiği maharetle uygulamışlardır. Zaten Türkler, yaptıkları savaşların hemen hemen tümünde düşmandan sayıca az bulunmuşlardır. İşte sayıca az olan Türk ordularının kalabalık düşman ordularına alt etmesinin arkasında yatan şeylerden biri kurtlardan aldığı uygulamaları bu savaş taktiğidir.

BOZKURT

Kurt Adamlar

KURTADAM YANANCININ KAYNAĞI

Kurda ya da başka bir yırtıcı hayvana dönüşen insanların öykülerine birçok ülkede rastlanır. Kurt olmayan bölgelerde (kurt, yalnızca kuzey yarımkürede yaşar) dönüşülen hayvan, o yörenin başka

bir y rt c  hayvan  olmaktadır.  nsanlyđyn tarihine bir baklyd dynda, biçim değittirip bağka bir yaratyđyn şekline bürünme yeteneği,  eytani bir eylem olarak değerlendirilmiğtir. Mesela Ortağad'yn karanlyk Avrupa'synda cadylaryn istedikleri bir hayvana don tebileceğine inanılmakta idi.

Bir ayrağ ağyp  unu da söyleyelim: Biçim değittirip bağka bir varlyđyn şekline bürünme d ğuncesi Eski Türkler'de de vard?. Eski Türkler, bu eylemi **kabulma, t rlenme, donuna girme, giyimini giyme, bürünme, silkinme** gibi deyimlerle tanymrlard . Yalnız, Türkler'deki biçim değittirme ile ilgili inançlar, öteki kültürlerde olduğu gibi  eytan ve  eytanilikle bağlantyl  olmayyp, dini ve mistik bir mahiyettedir. Mesela, Yakut Türkleri'nde leylek donuna girip uğan bir atadan s?z aç?l?r ve ayn  d ğ nce Göktürkler'le ilgili bir efsanede de vardır. Bir Anadolu halk öyküsü ise öyledir:

...Hac  Bektağ Veli, bir güvercin donuna girip Anadolu'ya geldi. Bunu gören Anadolu dervitlerinden Tuğrul Baba, bir doğan donuna girdi ve Hac  Bektağ'y yakalamak istedi. Ancak, Hac  Bektağ Veli silkindi ve yine insan olup, Tuğrul Baba'y  boğazyndan tuttu. Sonunda Tuğrul Baba, Hac  Bektağ'a biat etti...

Zaten kurt, bağka kültürlerde genellikle uğursuz ve kötü olarak değerlendirilir. Türk kültüründe ise kutlu bir hayvand?r. Kurt biçimine girme hallerine Altay ve Güney Sibirya Türk efsanelerinde de rastlamak mümkündür. Mesela Minusinsk'te derlenmiğ Türkçe bir destanda, bir mağaradan yeralt?na inen bir  ocuk, önce arslan ve ay?larla kartylat r, sonra da on   kıza rastlar. Kızlar birdenbire kurt olurlar ve çocuğa sald ryrlar.

Dolunayly gecelerde kurda ya da yary kurt yary insan bir yaratyđa don ten kiğilerin kurt adam olarak adland rylyp efsaneleğmesi Ortağad Avrupas'ynda Transilvanya bölgesinde ger ekleğmiğtir. Zaten Transilvanya kurt adam, vampir, hortlak, hayalet türünden inan laryn kaynad  durumunda olan bir yerdir. Bunu, zamanyn bölge halkynyn cehaletine ve yöneticilerin zalim davran tlarına bağlayabiliriz. Unutmayalym ki, vampir Drakula efsanesinin  yk y yeri de Transilvanya'd r. Ve Drakula gerçekten yağamyt bir kiğidir. Asyl ady **Vlad Drakul** olan bu adam  imdiki Romanya topraklarynda hüküm süren küçük ama zalim bir hükümdar idi.  ti gücü savunmasız Müslüman Türk k?ylerine sald?r?p savunmas?z insanlar?  ld rmekti. Tarih kay?tlar?na g?re yakalad?klar?n? kazyđa oturtur, diri diri ateğe k zart r, y reklerni yer, kanlaryny içerdi. Fatih Sultan Mehmed Han  ad ynda yağayan bu adam Türkler'e sald ryyordu, ama yalnızca savunmasız olanlar?na. Hiçbir zaman Türk ordusunun kartysyna  ykma cesaretini gösteremedi. Sürekli olarak Türk ordusundan kağty. Ama sonunda Türk ak ncylary onu k sk vrak ele geçirdiler ve layyk olduğu kartyllyđy, Türk ak ncylarynyn elinden buldu! Ve sonra  ahsiyeti üzerine bir **Vampir Drakula** efsanesi ortaya  kt?.

Kurt adam efsanelerinin Ortağad Avrupas'na dayanmasyna kartyn, kökenleri daha eskilere gider. M  5.yy.da yağamyt Eski Yunanly tarih i Heredot, Karadeniz kyyysynda yağayan kimi topluluklar?n büyücülerinin, y?l?n bazy günlerinde kurda don tt klerinden söz eder. Yunan mitolojisinde de kurda don tme inancı vardır. Yunan mitolojisine göre birgün ilah Jupiter, Arkadya k?ral? Lycaon'a k?zarak onu kurda çevirir ve Lycaon da sonsuza dek kurt kal?p çevresini değtete d ğ r r. Roma  ad ynda ise Vergilius, Plinius, Propertius, Servius ve Petronius, kurt adamlarla ilgili öyküler yazmytlard r. Petronius, "Satyricon" adly yapytında tüm ayr ntylaryyla klasik bir kurt adam öyküsü anlatmaktadır.

Ortağad'yn karanlyk Avrupas'ynda kurt adam, büyücü, vampir ya da cad  olduğu ileri sürülerek birçok masum insan yakylarak öldürüldü. Aslynda bu insanlar cad , vampir gibi  eytani bir yaratyk değillerdi. Olaylar incelendiğinde öldürülen kiğilerin akyl hastası ya da fizik  z rl  kimseler olduğu anlağılmaktadır. Ama Engizisyon mahkemeleri, akyl hastalary ile fizik ya da zihin  z rl  kimseleri de Tanry'nyn yaratt ğyn d ğ nemeyecek  l de cehalete g m lm tt . Asyl  eytan, Engizisyon ve  ad yn yöneticileri idi. Engizisyon ve devrin yöneticileri, kendi sömürü düzenlerini yağatmak ve halky basky altynnda tutup daha çok vergi toplamak için cadyd r, büyücüdür bahanesiyle bağa kendilerine karty  ykanlar olmak üzere birçok g nahsyz kiğiyi katlettiler.

17. Y zylda Yapylmyt Bir Kurtadam Tasviri

KURTADAMLARIN  ZELL KLER?

Avrupa'da, 1520-1630 yılları arasında kayıtlara geçmiş 30.000 kurt adam vakası vardır. Ynanışta göre kuduz bir kurt ya da kurt adam tarafından ısırılan bir insan, kurt adam olmaktadır. Dolunay altında açıkta uyumak, kurtların içtiği sulardan içmek de tehlikeliydi. İsviçreli filozof doktor Paracelsus'a göre kurt adamlar, öteki dünyada ruhu huzura kavuşamayan kimselerdi. Geceleri şiddet duygularını doyurmak isteyen kişilerin de büyü ile kurt adam olabileceğine inanıyorlardı.

Ynanışta göre kurt adamlar kurt postları, insan biçiminde iken derilerinin altına gizlerler. Dolunaylı gecelerde kurda dönüşür ve insanların yırtıklarından ısırarak öldürürler. Başka bir inanca göre de kurt adam tesadüfi olarak ya da kendi isteği ile kurda dönüşür. Kurt biçimine giren bir kişi yalnızca gözlerinden ve sesinden tanıyabilir. Çünkü sadece bu özellikleri dedişime uğramaz. Kurt adamı yakalamak için giysileri saklanır; çünkü o zaman kurt adam insana dönüşmez. Bir kurt adam olan silahlarla ölmez; kurt adamı öldürebilmek için gümüş kurşun ya da gümüş kılıç gerekir. Yaralanan ya da ölen kurt adam, hemen insana dönüşür. İnsan şekline döndüğünde, eğer yaralı ise, yaraları da iyileşir. Kurt adama 3 kez adı ile seslenmek de onu insana çevirebilir.

KAYITLI KURTADAM OLAYLARINDAN ÖRNEKLER

- 12.yy.da İngiltere'de bir kadın, kurt adam olan kocasını giysilerini saklayarak eve dönmelerini engellediğini söyler. Kocasının kaybolmasından kısa süre sonra da başkası ile evlenir. Olay kralın ilgisini çeker ve konu mahkemeye intikal eder. Mahkeme sonucunda kadın ve yeni kocası, kurt adam olduğu iddia edilen eski kocasını öldürdüklerini itiraf ederler.
- 1573'de Fransa Dijon'da, Gilles Garnier adında bir kişi kurt adam olduğu için köye zarar vermek ve çocukları parçalamakla suçlanır. Gilles Garnier, itkencelere dayanamayarak suçunu itiraf eder ve kazıda geçirilerek yakılır.
- 1589'da görgü tanıklığı yapan kimseler, Peter Stubbe'nin bir kurda döndüğünü gördüklerini söylerler. Mahkeme kurulu Peter Stubbe'yi itkenceleyle idam etmek için başka kanıt aramaz. Peter Stubbe, tüm Avrupa'da **Cologne Kurt Adamı** olarak tanınır.
- 16.yy.ın sonlarında Fransa'da Bordoeaux kentinin yakınlarında birkaç genç kız vahşet bir yaratık öldürür. Margaret Poiret adında bir çocuk da bu yaratığın saldırısına uğrar; ama kaçmaz ve bir tift ile yaralayıp ele geçirilmesini sağlar. Küçük Margaret saldırganın kurt gibi baktığını ileri sürer. Zeka özürlü genç Jean Grenier sanık olarak mahkemeye çıkarılır. Tanıklar, onun özel bir merhemle kurda dönüşebildiğini övünerek anlattığından söz ederler. Jean Grenier, genç kızları öldürerek yediğini itiraf eder. Mahkeme sonunda zeka özürlü ve 13 yaşındaki Jean Grenier'in halüsinasyon gördüğü ve tedavi edilmesi gerektiği kararıyla varılır. Bu mahkeme, kurt adamıyla bakış açısını dedıştirir. Artık, bu tür olaylar, gerçek kurt adamlık ve akıl hastalığı biçiminde ikiye ayrılır.
- 1598'de Fransa'nın Caude bölgesinde köylüler, bir gencin cesedini parçalayan 3 kurt görürler. Anlatıklarına göre, kurtlar kendilerini görünce ormana kaçarlar. Köylüler kurtları izler. Calvarin içinde uzun saçlı, sivri tırnaklı, tırnakları arasında kanlı et parçaları bulunan Jacques Rollet'i bulurlar. Jacques Rollet, mahkemede kurt adam olduğunu, öteki iki kurdun da kendisi gibi kurt adam olan arkadaşları olduğunu itiraf eder ve idama mahkum olur. Ancak, Paris mahkemesi kararı bozar ve sanığı akıl hastahanesine gönderir. Jacques Rollet, bir daha kurt adama dönüşmez ve iki arkadaşını da bulamaz.
- 1949'da İtalya'da polisler, kurt adam olduğunu sanan ve dolunaylı gecelerde uluyan bir adamı izlemekle görevlendirilirler.
- 1975'de İngiltere'de Staffordshire'da yaşayan 17 yaşındaki bir genç dolunayda kurt adama döndüğünü öne sürer. Birgün arkadaşına telefon edip yüzünün ve ellerinin renk dedıştirdiğini, giderek tam bir kurt adama döndüğünü söyler. Genç, kısa süre sonra yüredine bacak saplayıp kendini öldürür.

KURTADAMLAR HAKKINDA SONUC

Yukarıda anlatılan yaşanmış örneklerden de anlaşılabilir üzere, kurt adam olduğu iddia edilen kişiler ya da bizzat kendilerinin kurt adam olduğunu söyleyen kişiler ya masum insanlardır ya da zihinsel özürlü kimselerdir.

Kurt adamlar hakkındaki boş inançlar akıl hastası olan ya da olmayan kimselerce gerçekleştirilen

vahtı ve hunharca olayları'nın efsaneleştirilmesi sonucu ya da masum insanlar'ın Engizisyon tarafından suçlanması sonucu ortaya çıkmış ve dallanmış budaklanmıştı.

Günümüzde kurt adamlığının tıptaki adı **lycantrophy**'dir. Bu sözcüğün iki anlamı vardır. Bir anlamı kişinin kendisini kurda dönüştürebilme gücü, bir anlamı da kişinin kendisini kurt sanarak yaptığı çalgınlıklardır. Bilim, kayıtlı kurt adam olayları'nın çalgınlık krizleri sonucu yaşanan sinirsel olaylar olduğuna inanmaktadır. Zaten, kurt adam olduğu öne sürülen ya da kendisinin kurt adam olduğunu iddia eden kişiler, yakalandıktan sonra asla kurt adama dönüştürülmemişlerdir. Ayrıca, dolunaydan etkilenip de periyodik olarak her dolunay zamanında cinayet işleyen kişilere rastlanmamıştır. Gerçekten cinayetler işleyip de kurt adam olduğunu söyleyen kişiler ya davranış bozukluğu içinde olan kişilerdir ya da kendilerini davranış bozukluğu içinde gibi gösterip mahkemeyi yanıltmağa çalışan kişilerdir.

Bir ek bilgi olarak söylemek gerekirse, dolunay insanlar'ı etkileyebilmektedir. Ama bu etkileme, cinayet ve hunharlıklara neden olmamakta, yalnızca ruhsal etkiler yapmaktadır. Konunun bilim açısından açıklanması şöyledir:

İnsan vücudunun büyük bir bölümü sudan oluşur. Herkesin bildiği gibi de Ay'ın su üzerinde çekim etkisi vardır (örnek: denizlerdeki gel-git) ve bu etki dolunay zamanlarında yoğunlaşır. Bundan ötürü de dolunay, insanlara sinirsel etkiler yapabilmektedir. Örnek olarak, bu bilimsel tezi ittiğimde ben şahsen kendi üzerimde denedim. Bilindiği üzere, herkesin sınırlı ya da sınırsız olduğu dönemler vardır. Kendimi incelediğimde, sınırsız ve sınırlı olduğum dönemlerin daha çok Ay'ın dolunay biçiminde olduğu zamanlara rastladığımı gördüm...

=====

BOZKURT

Bozkurt Marşları

BOZKURT MARŞI

Bozkurtlar'la, Bozkurtlar'la;

Türk yükselir Bozkurtlar'la.

Elde sancak, gükte bayrak,

Hak birliktir Bozkurtlar'la !..

Fedadır yurda canımız.

Er meydanı mekanımız.

Donatacak dokuz tuğu,

Damardaki al kanımız!

Emir senden, ölme bizden,

Adanmışız bu ülkeye,

Ölme yoktur özümüzden!..

Hain, kahpe yoktur bizde,

Birlik vardır ülkümüzde!..

Adımızza Bozkurt derler

Korku yoktur özümüzde!..

Önanmışız bir Allah'a

Rehberimiz hem Kur'an'a!

Uzak değil, çok yakında

Varacağız biz Turan'a.

BOZKURLAR MARĐI

Bozkurtlar'ın Bağbuğları kükreyince söğütte.

Suluk yapraklar uçuşur, dökülür bir nefeste

Kanýmızdır, canýmızdır her şeyimiz bu vatan.

Bastığın yerleri tan?, alt?nda Türk'tür yatan.

Atalardan bize kalan emanettir bu vatan.

Susuz kalsa toprađımız, sularız kanýmızla.

Haydi yiđit haydi yiđit haydi yeni akýna.

Ülkümüzün, ülkümüzün cihan vars?n fark?na.

Ýmamođlu rahat uyu, sen ölmezsın

?ntikam?n al?nacak bozkurtlar etti yemin

Đehit kardağ rahat uyu, sen ölmezsın ölmezsın.

S?z : Necla GENCER

Beste : ?lham GENCER

BOZKURLAR'IN YÜRÜYÜĞ MARĐI

Dikin göktağları Turan üstüne

Yürüyün Bozkurtlar düşman üstüne.

Đimřek gibi çakýn, yel gibi esin

Savağ türkünüzü Kürđad dinlesin

Ayak sesinizden yer-g?k inlesin.

Doğsun hilaliniz vatan üstüne

Yürüyün Bozkurtlar düşman üstüne.

?leri, ileri bir an durmay?n

Vurun Bozkurtlar?m ama vermeyin

K?z?! k?peklere zaman vermeyin.

Tufanlar yađđırýn tufan üstüne

Yürüyün Bozkurtlar düşman üstüne.

BOZKURT

Türklüğün Millî Simgesi

Türklüğün milli simgesi Bozkurt'tur...

Eski Türkçe'de Boz Kurt'a, **K?k B?ri** adý da verilirdi. Buradaki "Böri" sözcüđü kurt anlamýna gelirken, "kök" de bugünkü "gök" sözcüđünün eski söyleniř biçimidir. Ayrýca gök, bilinen anlamý dýřýnda mavi ve boz renklerin de adý olduđu gibi, mecazen de kutsallýk ifade ederdi. Mesela "Gök Tanrı", göđün ilahý demek deđidir; Yüce Tanrı, Ulu Allah anlamlarýna gelir. Ađađý yukarı bugün kullan?lan "Allâh-u Teâlâ" kavramýný kartýlar. Boz Kurt'un Eski Türkçe'deki bir bađka ad? da B?rte Cine'dir.

Efsanelere göre, Mete Han'ın atasý bir diři Bozkurt ile evlenmiř ve bu evlilikten Hun hükümdarı

Mete Han'ın (Oguz Kagan) ataları doğmuştur (Bozkurt Destanı). Hunlar'dan Osmanlılar'a dek gelen bütün Türk hanedanlar? Mete Sülalesi'nden, dolay?s?yla Bozkurt kan?ndand?r. Bu sülaleye Bozkurt Sülalesi, Açınaoğulları gibi adlar verilir.

Yukarıda anlatılanlar bakımından Bozkurt, Türkler'de kutsal sayılmı? ve Türklüdü'n milli simgesi olmuştur. Eski Türk devletlerinde bozkurt ba?ı, bayrak ve tuğların ucuna alem olarak konulurdu; sonraları hilal (ayça) alem olmuş ve bir zaman sonra hilale yıldız eklenmiştir (hilal, Göktürkler'den daha önceki zamanlardan kalmı? bir simge olup yıldız daha yenidir).

Mete Hanedanı'na Açınaoğulları yani Bozkurtoğulları denilmiştir. Bozkurtoğulları'nın rengi al'dır; Osmanoğulları da hanedan rengi olarak aynı rengi kabul etmişler, Türk bayrağının rengini oluşturmuşlardır.

Bozkurt, Mete Kagan'a, Türkler'i birleştirdiği Kuzey Asya fetihlerinde kılavuz olduğu gibi, Ergenekon'dan da Türkler'i çıkarıp yol göstermiştir. Ergenekon Destanı'nda bu olay açıkça ve vurgulanarak ifade edilmiştir.

Bozkurt'a olan sevgi Atatürk çağında da devam etmiş; bu dönemde paraların, pulların, resmi binaların üzerine Bozkurt tasvirleri işlenmiş ama bu milli hareket, ?smet ?n?nü zaman?nda bırakılmıştır !

Her milletin kendine g?re bir simgesi vardır. Mesela ?ngilizler'in simgesi arslan, Ruslar'?n ay?, Çinliler'in ejderdir. Hatta nispeten köksüz bir devlet ve çeşitli halkların (yapay biçimde de olsa) kaynaşmasından oluşmuş bir kuruluş olan A.B.D.'nin dahi armasında bir kartal vardır. Türkler'in ise milli simgesi, Türk özgürlük ve bağımsızlığının timsali olan **Bozkurt**'tur.

Milliyetçi Türk ayd?nlar? Bozkurt simgesine sahip ç?karken kendilerini ayd?n diyetan?mlayan ve tanımlatmağa çalı?tan bazı kimseler ise -her ne hikmetse- Bozkurt'a kartı çıkarmakta, adeta ondan korkmaktadır. Fakat şu bilinmelidir ki, bir kişinin öz milli simgelerini inkar etmesi aslında kendini, tarihini, atalar?n?, milliyetini inkar etmesi demektir. Ve dünyanın?n neresinde olursa olsun, milliyetini inkar eden kişiye bir nebze olsun değer verilmez.

Öyleyse, ortada iki ihtimal var. Bozkurt'a dil uzatanlar bu işi ya cehaletlerinden yapıyorlar, ya da bir kas?t unsuru s?z konusu. Cehaletlerinden böyle davrananlara okuyun, bilginenin, bir bilenden sorup öğrenin diyoruz. Kasıtlı davrananlara gelince... Behey ahmaklar diyerek bağlıyoruz ve devam ediyoruz... Bu millet binyıllardan beri sizin gibi birçok hain ile, düşman ile, el yalakası ile kartılaşt?. Ama bak?n; bu yüce millet hala dimdik ayakta; içinde Bozkurt da olmak üzere milli simge ve değerlerini unutmamı? ve korur durumda. Sanki bize milli değerlerimizi unutturarak Türk milletini yok mu edeceksiniz ya da ağadılamı? mı olacaksınız? Avucunuzu yalay?n... Belki de bütün bu yaptıklarınızın nedeni damarlarınızda akan el kanı ve Türk milletine kartı duyduğunuz ağadılık kompleksidir. Nedenini siz daha iyi bilirsiniz.

Özet olarak, Türk milliyetçileri milli değer ve simgelerini asla unutmayacak ve yaşatacak. Dünya durdukça da ay-yıldızlı bayrak göklerde dalgalanmaya devam edecek ve Bozkurt da Türklüdü'n özgürlük ve bağımsızlığının simgesi olarak yaşayacak...

=====

BOZKURT

Niçin Kurt

Bozkurt, bozkırların mağrur ve bağeğmeyen hayvanıdır. Ona asla boyun eğdiremezsiniz. Hiçbir zaman evcilleşmez. İnsanla dost olabilir; ama yalnızca o kadar. Asla köpek ya da bir başka hayvan gibi insana boyun eğmez, köle olmaz. Çünkü Bozkurt, özgürlüde tutkundur. Bir köpek gibi sahibine bağlanıp bedava yemek için yaltaklanmaktansa, özgür bir biçimde ağıktan ölmedi yedler. Yenilebilir, ama ezilmez. ?ldürülebilir, ama diz ç?kmez. Avlanabilir, ama tutsak edilemez. O, hürriyetine ağıktır.

Ýşte bunlardan ötürü Türkler, özgürlüklerinin timsali olarak Bozkurt'u kendilerine simge seçmişlerdir. Bozkurt, Türk bağımsızlığının ve Türk özgürlüdü'nün simgesidir. Türkler de, Bozkurtlar gibi özgürlüklerine vurgundurlar. Tarihe bir bakın; Türkler'in asla köleleştirilemediğini

göreceksiniz. Orta Asya'dayken, Çinliler bunu yaklaşık 1500 yıl denemiştir; ama hiçbir zaman başaramamışlardır. Türkler'in tarihi, bir zaferler geçididir. Ama yenilgilere, bozgunlara, k?y?mlara da uğramamışlardır. Ancak, hiçbir zaman galibe boyun edmemişlerdir. Boyun edmektense yüzyıllardır yaşadıkları ata topraklarını bıraktıkları göç etmişlerdir; tıpkı bir kurtçasına. Ÿtte, tarihteki büyük Türk g?çlerinin ana nedenlerinden biri de, bu boyun edme isteğinden kaynaklanan yeni ve başına buyruk yaşanacak yurtlar bulma dileğidir. Türkler'in bir kurt misali, boyun edmedikleri de ölümü yedlemelerine tarihin karanlık sayfalarından, damarlarında Türk kanı taşıyan her kişiyi kıvançlandıracak ve yüredini titretecek bir örnek:

Y?l M? 54. Hun yabgusu (yabgu, hunlar zaman?nda Türk hükümdarlar?n?n imparatorluk san?d?) Hohanyeh (M? 58-31) s?k?nt?l?d?. Çünkü, güneybat?daki zengin topraklar?n elden ç?kmas?yla devletin gelirleri azalmış, Çin'in kıyıkırtması sonucu yöneticilerin arası ağılmıştır. Hohanyeh çare olarak Çin himayesine girmedi düşünür. Fakat, devletin sol kanadını yöneten kardeşi Çiçi Han buna şiddetle kartı çıkar. Başka bir devletin himayesine girmekten yok olmay? yedlediğini söyler. Çıkan iç savaşta Çiçi, adabeyi Hohanyeh'e üstünlük sadlar ve başkenti ele geçirerek Hun yabgusu olur. Çiçi Yabgu, dörtbir yana yaptığı akınlarla devletini güçlendirir. Çu ve Talas ?maklar? aras?nda yeni bir kale-kent kurar (M? 41) ve kentin etraf?n? surlarla çevirir. Fakat, Hun Devleti'nin gücü, Çin'i telaşlandıırır. Çinliler, büyük bir ordu ile kale-kenti kuşatırlar. Türk ordusu seferdedir. Kale-kentte yalnızca savaşçılar, tiginler (prensler) ve hanedan üyeleri olmak üzere toplam 1518 kişi vardır. Çinliler, Hunlar'dan teslim olmalarını isterler. Durum, kurultayda görüşülürken Çiçi yabgunun şu sözleri kale-kenti ç?nlat?r ve torunlar? olan bizlere ulaşır:

"Boyun edmeyeceğiz! Çünkü bu, şan ve şerefle yaşamış atalarımıza kartı yapacağımız ihanetlerin en büyüğüdür! Atalarımız bize, bu topraklarla birlikte özgürlük ve bağımsızlığı da emanet ettiler! Savaşçılığımız ve atıçılığımızla, yabancılara titreten bir millet olduk! Korumakla görevli olduğumuz bu emanetleri, adi bir yaşam uğruna feda edemeyiz! Savaşçıların yazgısı, savaşta ölmektir! Biz ölse de kahramanlığımızın şanı yaşayacak, çocuklarımız ve torunlar?m?z ?teki kavimlerin efendisi olacak?r!"

O gece tüm çeriler pusatlan?p atlar?na binerler. Havada puslu bir dolunay vardı. Kale kap?lar? aç?l?r ve M? 36'n?n o puslu gecesinde 1518 Türk, yel g?türmez Çin ordusunun üzerine bir sel gibi akar. Sonuçta 1518 Türk, ecelin acı şebetini içer ama Türk bağımsızlığı bugüne değin sürer. Ÿtte özgürlük ve bağımsızlığı feda yerine ölümü seçmek; Bozkurtças?na.

En eski Türk efsaneleri kurt ile başlar. Kurt, Türk mitolojisinin başlangıç ve aynı zamanda en önemli motifidir. Bozkurtlar, öteki kurtlara benzemezler. Onlar sürü halinde dolaşırlar. Başlarında yaşlı ve deneyimli bir önder kurt bulunur ki bu kurda **Eke Kurt** adı verilir. Kurtlar, başka hayvanlar gibi sürünün en güçlü hayvanını değil, en deneyimli olan üyesini önder olarak seçerler. Tüpleri kırlaşmış ve gök olmuş bu önder kurtlar sürüyü çekip çevirir, yönetir, yiyecek bulmak için en uygun koşulları ararlar. Türkler, yaşlı ve deneyimli kurdun ardından koşan genç kurtlardan daha çok öndeki yaşlı, deneyimli ve yeeleri kırlaşmış Gök Kurt'a önem verirlerdi. En eski Türk efsanelerinden beri görülen gök kurtlar da yeeleri kırlaşmış, sürülerini usta bir komutan gibi yöneten, dütmanları şaşırtıp pusuya dütüren böyle kurtlardır. "**G?k**", hem sonsuzluğa uzanan göğü, hem de göğün kendi rengini anlatan bir deyimdir. Oguz Kagan dahi, yüzü gömgök olarak doğmuştur. Eski Türkler, Tanrı elçilerine de **G?k Sakall?** derlerdi. G?k B?rü, G?k Kurt, Boz Kurt deyimleri de böyle bir ululuğu ifade eder.

Türkler, yeeleri kırlaşmış deneyimli ve öncü kurtlara önem verirlerken Moğollar'ın gözlerinde köpekler kutsallaşmıştır. Moğollar'ın öz mitolojilerinde egemen olan hayvan kurt değil köpektir. Fakat Moğollar, uzun süre Türkler'in egemenliği altında yaşamışlar, Türkler'den kültürel olarak yodun bir biçimde etkilenmişlerdir. Bu etkileşimin sonucu olarak öbür kültürel unsurlarla birlikte Bozkurt'u da almışlar ve Çengiz Han'ın ataları arasında Bozkurt'u koymuşlardır. Ancak yine de, Moğol kültüründe Bozkurt çok önemli bir yerde değildir. Türkler de ise Bozkurt, destan - efsane - mitoloji - folklor derken hemen hemen her alanda ortaya ç?kar. Çünkü Bozkurt tarihin derinliklerinden kaynaklanan bir ivme ile Türk kültüründe ayrılmamacasına yer edinmiştir.

Ÿtte, bütün bu anlatılanlar Bozkurt'un Türklük için **niçin**'ini ve **nas?l**'ini aç?kça ortaya koymaktadır. Bozkurt, Türk özgürlük ve bağımsızlığının timsali olarak, Türk kültürü ile

bütünleŝmiŝ bir biçimde, Türklüdüñ benlik ve belledinde yaŝamaktadıř.

=====

Nihâl Ats'z'dan

Aŝadıdaki, milli sembollerle ilgili olan ve içinde Bozkurt'a da deđinilen makale, Hüseyin Nihal Atsýz'a ait olup deđiŝtirilmeden alýnmýŝtır:

M?LLI SEMBOLLER

Millet halinde yaŝamanýñ ŝartlarýndan biri de milli sembollere saygı g?stermektir. ?nsan, medenileŝtiđi oranda hürriyetlerinden bir bölümünü fedaya ve bazı kaidelere saygı göstermeye mecburdur. Medeni insan, hayvan gibi rasgele yerde uzanýp uyuyamaz. Her istediđi zaman bađıramaz veya türkü söyleyemez. Her istediđi ŝeyi her zaman ve her yerde yapamaz.

Medeni insan milletçe kutlu sayılan canlı? veya cansız varlıklara da saygılı? davranır. Kutlu sayılan nesnelere bayrak gibi, arma gibi, milli marŝ gibi, ŝeref namus gibi şeylerdir. Hayvan için bütün bezler, bu arada bayrak da değersiz bir ŝeydir. Çünkü yenmez. ŝeref ve namus diye bir duygu veya içgüdüñün hayvanda bulunmasına imkan yoktur. Hayvan milli sembolü de bilmez. Çünkü hem millet değildir, hem de milli sembol onun için taŝ ve adaç gibisinden herhangi bir nesnedir.

Milleti millet yapan kaidelerin içinde milli semboller de bulunduğu için bir milleti yıkmak isteyenlerin onun milli sembollerine de hücum ederler.

Bir toplumun milli sembolleri olmadı mı artık sürüleŝmiŝ demektir. Bilginlerine, profesörlerine ve her ŝeyine rağmen onun koyun sürüsünden veya karýnca yuvasından farkı yoktur.

Milli sembollere saldýranlara dikkat edilmelidir. Bunu cehalet veya hamakatlerinden mi, yoksa gizli maksatlarındandı mı yapıyorlar?

Milli sembol olan Ođuz Han'a dil uzatýldı mı, biliniz ki, o, bilerek veya bilmeyerek düŝman için çalıŝıyor demektir.

Milli sembol olan Bozkurt'a k?pek diyenler için de durum aynadı?r. Ustelik onlar aynada kendilerini görmetedir.

=====

B O Z K U R T

Oguz Kagan Destanı'nda Kurt

Oguz Kagan Destanı'nda Bozkurt, kılavuzluk özelliği ile öne çıkar. Destana göre Oguz Kagan, Urum illerine akýn yapmadan önce, bir yerde konaklamıŝ ve derin bir uykuya dalmıŝtı. Oguz Kagan Destanı bundan sonra geliŝen olayları şöyle anlatır:

?ZGUN UYGURCA MET?N

(sayfa: 15-19; satır: 133-168)

...K?rk küñdün song Muz Tag tegan tagnung adakýga keldi. Kurýkanýñ tütükürdi. Tük bolup uyup turd?. Cang, irte boldukda, Oguz Kagan'nung kur?kan?ga küñ teg bir çaruk kirdi. Ol çarukdun k?k tülüklüg, kök çallug bedik bir irkek böri çýkdý. Oŝul böri, Oguz Kagan'ga söz birip turur irdi. Taký dedi kim: "Ay ay Oguz ! Urum üstige sen, atlar bola sen. Ay ay Oguz ! Tapukunglarga men yürür bola men" tep tedi. Kene and?n song Oguz Kagan, kur?kann? türtürdi, kitdi. K?rdi kim, çerigning tapuklar?da k?k tülüklüg, k?k çallug bedik bir irkek b?ri yürügüde turur. Ol b?rining artlar?n kadaglap yürügüde turur irdiler irdi. Bir neçe küñlerdin song, k?k tülüklüg, k?k çallug bu bedik irkek b?ri turup turd?. Oguz tak? çerig birle turup turd?. Munda ?til Müren tegan bir talay bar irdi. ?til Müren'ning kudug?da bir kara tag tapýkýda uruŝu tutuldu...Oguz Kagan baŝadı, Urum Kagan kaçdı?...

Günümüz Türkçesi ?le

...Kýrk günden sonra Buz Dađ denen dađýn ayađýna geldi. Çadýrýný kurdurdu. Sessiz olup uyudu. Tan, sabah oldukta, Oguz Kagan'ýn çadýrýna gün gibi bir ýtyk girdi. O ýtyktan gök tüylü, g?k yelesi büyük bir erkek kurt ç?kt?. Bu kurt, Oguz Kagan'a s?z s?yleyip durur idi. Dahi dedi ki: "Ey ey Oguz ! Urum üstüne sen, atlar (yürür) oluyorsun. Ey ey Oguz ! ?nlerde ben yürür olacađým" diye dedi. Gene ondan sonra Oguz Kagan, çad?r?n? dürdü, gitti. G?rdü ki, çerinin (ordunun) ?nlerinde g?k tüylü, g?k yelesi büyük bir erkek kurt yürüye durur. O kurdun artlar?ndan yürüye durur idiler idi. Bir nice günlerden sonra, g?k tüylü, g?k yelesi bu büyük erkek kurt durdu. Oguz dahi çeri ile durdu. Bunda ?til Müren denen bir deniz var idi. ?til Müren'in k?y?s?nda, bir kara dađ önünde vuruřma tutuldu...Oguz Kagan yendi, Urum Kagan kaçtı...

Destanda anlatýldýđý üzre, "gök tüylü, gök yelesi erkek kurt", bir ýtyk içinde görünmektedir. Oguz Kagan'ýn ilk karýsý da bir ýtyk içinde yeryüzüne inmiřtir. Bu kutsal ýtyk, Türk mitolojisinde yaygın olarak görülen bir motiftir. Fakat destandaki en önemli motif, kurdun konuřması ve Oguz Kagan'a yol g?stermesidir. Bu motif, üç k?ta üzerine yay?lan Türkler arasında uzun yýllar unutulmamýř, devam edegelmiřtir. Hatta, Süryani tarihçilerin anlattýklarýna göre. "Anadolu'yu ele geçiren Türkler, köpeđe benzer bir hayvanýn (yani Bozkurt'un) ardýndan gelmiřler ve Bozkurt Anadolu'da kaybolunca, Türkler bu ülkeyi yurt tutmuřlardýr."

Oguz Kagan Destan?, Oguz Kagan'ın K?pçak Beg'e ad vermesinden sonra G?kkurt'un Oguz'un karřýsýna çýkmasýný ve onunla konuřmasýný şöyle anlatýr:

?ZGUN UYGURCA MET?N

(sayfa: 24-25; sat?r: 215-225)

...Tak? ilgerü kitdiler. And?n song Oguz Kagan kene kök tülüklüg, kök çallug irkek böri kördi. Uřbu K?k B?ri, Oguz Kagan'ga aytd? kim: "Amt? çerig birle mundun atlang Oguz. Atlap il künlerni, beglerni kultürgil. Men senge bařlap yolný körgürür men" tep tedi. Tan, irte boldukda Oguz Kagan k?rdi kim, irkek b?ri çerigning tapuklar?da yürüge turur. Sevindi, ilgerü kitdi...

Günümüz Türkçesi ?le

...Dahi ileri gittiler. Ondan sonra Oguz Kagan gene gök tüylü, gök yelesi erkek kurt gördü. Ýřbu G?k Kurt, Oguz Kagana dedi ki: "?mdi çeri ile buradan atlan Oguz. Atlan?p il gününü (halk?n?), beglerini götür. Ben sana bařta yolu gösteririm" diye dedi. Tan, sabah oldukta Oguz Kagan gördü ki, erkek kurt çerinin ?nlerinde yürüye durur. Sevindi, ileri gitti...

Kesik kesik parçalar halinde aktardýđýmýz Oguz Kagan Destan?'n?n bu b?lümünde art?k kurdun bir ýtyk içinde görünmesinden söz edilmez. Çünkü destan, daha önce Bozkurt'un nasýl bir ýtykla göründüđünü, yürüdüđünü ve bu ýtykla birlikte nasýl kaybolduđunu anlatmýřtır. Oguz Kagan, Çürçet ülkesi üzerine yürürken de Türk'e bozkurt yol g?stermektedir. Destan, anlat?r:

?ZGUN UYGURCA MET?N

(sayfa: 29-30; sat?r: 257-269)

...Kene bir kün k?k tülüklüg, k?k çallug irkek b?ri yürümeyin turd?. Oguz Kagan tak? turd?. Kurýkan tüküre turgan turdý. Tarlagusýz bir yazý yir irdi. Munga, Çürçet tetürürler irdi... Uruř tokuř bařladý... Oguz Kagan bařadý. Çürçet Kagan'ny basdý, öltürdi, bařýn kesdi...

Günümüz Türkçesi ?le

...Gene bir gün g?k tüylü, g?k yelesi erkek kurt yürümeyip durdu. Oguz Kagan dahi durdu. Cad?r? düřürüp kurdurdu. Tarlasýz bir yazý yer idi. Buna, Çürçet dedirirler idi... Vuruř tokuř bařladý... Oguz Kagan yendi. Çürçet Kađan'y basdý, öldürdü, bařýn kesti...

Destanda, bütün seferlerinde olduğu gibi son seferlerinde de Oguz Kagan'a gök tüylü, gök yelesi G?k B?rü (Boz Kurt) k?lavuzluk etmektedir. Bakal?m destan ne diyor:

?ZGUN UYGURCA MET?N

(sayfa: 32-33; sat?r: 288-294)

...Andýn song kene bu kök tülüklüg, kök çallug irkek böri birle Sýndu, taký Tanggud, taký řagam

yınggaklarýga atlap kitdi. Köp uruřgudýn, köp tokuřgudun song anlarný aldý. Öz yurtýga birledi, bařadý, basdý...

Günümüz Türkçesi ?le

...Ondan sonra gene bu g?k tüylü, g?k yeledi erkek kurt ile Hint, dahi Tangut, dahi Suriye yanlarýna atlayıp gitti. Çok vuruřmadan, çok tokuřmadan sonra onlarý aldý. ?z yurduna birledi (katt?), yendi, bast?...

Oguz Kagan Destan?'nda Bozkurt'la ilgili iki bölüm daha vard?. Birincisinde Oguz Kagan'?n çocukluk dönemi anlatýlýrken beli, kurt beline benzetilir. Destan şöyle der:

?ZGUN UYGURCA MET?N

(sayfa: 2; sat?r: 11-14)

..K?rk künden song bedükledi, yürüdi, oynad?. Adak? ud adak? teg, billeri b?ri billeri teg, k?güzü adug k?güzü teg irdi...

Günümüz Türkçesi ?le

...Kýrk gün sonra büyüdü, yürüdü, oynadı. Ayadı öküzü ayadı gibi, belleri kurt belleri gibi, göđüsü ay? göđüsü gibi idi...

Öteki bölümde ise Oguz Kagan, bedlere ve halka hitaben şöyle demektedir:

?ZGUN UYGURCA MET?N

(sayfa: 11; sat?r: 96-99)

Men sizlerge boldum kagan,

Alal?ng ya tak? kalkan;

Tamga bizge bolsun buyan,

K?k B?ri bolsung?! uran.

Günümüz Türkçesi ?le

Ben sizlere oldum kagan,

Alal?m yay ve kalkan;

Damga bize olsun buyan,

G?k B?rü olsun uran.

Yukarıdaki dörtlüklerde geçen buyan kelimesi uđur, uran kelimesi de savař çýđlýđý, savař narasý anlamýna gelir. Gök Börü'nün anlamýnýn Boz Kurt olduđunu söylemede gerek yok sanýrým.

Ana Sayfa Arřiv Hakkýnda Kaynakça Site Haritasý

Telif © Kangar

Ana Sayfa Arřiv Hakkýnda Kaynakça Site Haritasý

Özgürlüğümüzün Simgesi

B O Z K U R T

Türk Ordusu ve Kurt

Türk ordularý yerli ve yabancı kaynaklarda kurda benzetilmiştir.

K?k-Türkler'den bizlere miras kalmýř yazýtlardan biri olan Köl Tigin Anýty'nda, Kök-Türk kagan?

Bilge Kagan şöyle seslenmektedir:

"Tanrı güç verdi için babam kaganın çerisi (askeri) böri (kurt) gibi, düşmanı koyun gibi imiş!"
Büyük Tabgaç kagan? Tayvu'ya göre "Kurt sürüsünü andıran Türk ordusu kartısında Çin **askeri taydan ve deveden farkı**"d?

Delhi Sultanlığı'daki genel görüşe göre de "Türk'ün kartısında Hindu, arslanın kartısındaki **ceylan gibi**" idi.

12. yüzyılda fair Ybn'ü-t-Teavizi, halifenin ordusundaki Türk askerlerini şöyle tasvir eder:

"Senin ordudaki Türk arslanları, kargıların oluşturduğu ormandan başka bir orman bilmezler. Ceylan gibi iseler de saldırdıkları kurtlar gibidirler... Baflarında tolga, gövdelerinde zırh bulunan bu savaçylar fidan boylu ancak demir gibidirler..."

Cin tarihleri Türk ordusuna **Kurt** adının verildiğini yazarlar. Çin tarihleri şöyle söyler:

"Türkler, bayrak direklerinin ucuna altından yapılmış bir kurt bağı takarlar. Kaganın çevresindeki fedailere fou-li denir." Buradaki fou-li kelimesi, Türkçe "b?ri" (=kurt) kelimesinin Cince'ye uydurulmuş halidir. Cince tek heceli bir dil olduğundan ve alfabeleri de tek heceli sisteme dayandığından, ayrıca Cince'de Türkçe'deki seslerin bazıları olmadığından, Türkçe kelimeleri kağıda dökerken atırı ölçüde bozmuşlardır.

Türkler'in savaftaki üstünlükleri büyük hız ve çevikliklerine dayalı idi; birdenbire ortaya çıkarlar, bir anda da ortadan yok olurlardı. Düşman, bu ani hareketlerden şaşkına dönerdi. Eski bir Çin imparatoru bu konu hakkında şunları söyler:

"Türkler'i üstün kılan şey atlıları ile okçularıdır. Elverişli durumda hızla ilerler, tehlike anında ise yıldıırım gibi kaybolurlar. Ok ile yay, onların diğ ve tırnakları gibidir. Zırlar ile tolga (midferleri) da onların gündelik giysileridir. Çin ordusu, Türkler'le savağa girdiğinde çok nadir olarak zafer kazanabilir."

Türk ordusunun yerli ve yabancı kaynaklarda, milli simgemiz olan Bozkurt'a benzetilmesi dikkat çekicidir. Çünkü, bilindiği üzere Bozkurt, Türk inanışına göre kurtarıcı, milletin devamını sağlayıcı ve yol gösterici bir özellik taşıyor. Kimi Avrupalı yazarların Atatürk'e "Bozkurt" adını vermeleri de, bu tarihi gerçeği iyi sezmiş olmalarındandır. Eski tarihimizde Türk ordusunun, modern dönemlerde ise Atatürk'ün "Bozkurt" olarak anılmasındaki paralellik ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Atatürk'le adeta özdeşleşmiş olduğu düşünülürse, Bozkurt'un Türk kültüründeki yeri daha iyi ve sağlam bir biçimde anlaşılmış olur.

Sonuç olarak; uzun seferler sırasında türlü güçlüklerle ve dedik iklim koşullarına kolayca göğüs gerebilmesi çadımız araştırmacılarının bile şaşkınlıkla düşüren Türk ordusu, yerli ve yabancı kaynaklar tarafından kurda benzetilmiştir.

BOZKURT

Ergenekon Pulu

Bilindiği üzere, Milli Mücadele'mizin temeli Türk milliyetçiliğidir. "**Benim hayatta en büyük vüncüm Türk olma**" diyen ulu önder Atatürk'ün en belirgin özelliği, bir Türk milliyetçisi olması idi. Mustafa Kemal Atatürk, Türk milliyetçiliği fikrini devletin bütün kademe ve kurumlarına egemen kılmıştı.

23 Ocak 1922'den 26 Ağustos 1934'e dedin, PTT kurumunca basılmı yapılan pul serilerinde Bozkurt resmi vardı. Paralarda da vardı.

Atatürk döneminde çıkarılan Ergenekon konulu pulda Türk milletinin milli simgesi olan Bozkurt ile birlikte rs-çekiç ve demirci tasviri bulunmaktaydı. Demirci, Türkler'in Ergenekon'dan çıkışı yolu olarak kullandıkları demirden geçeneği bulan ve onu eriterek bir çıkışı yolu sağlayan demirciyi temsil ediyordu.

Ergenekon ve Bozkurt Konulu Pullara Uç ?rnek

Fakat, Atatürk'ün ?lümünden sonra Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk'ün çizgisinden h?zla uzaklaştırdı. Türk milliyetçisi olanlara ve tutsak Türkler'e ilgi duyanlara kafatasçy, yrkcý, Turanc?, gerici denildi. Oysa bu laflar? edenler unutmuyorlard? ki bu devletin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk de bir Türk milliyetçisi idi, o da Dyt Türkler'le ilgileniyordu... Atatürk'ün 29 Ekim 1923 tarihinde yaptıdy bir konuşmadan alınan ađadýdaki cümleleri, O'nun Dyt Türkler'e olan ilgisinin ve Turancý kişilidinin açık bir kanıtıdır. Ve bu kanıt, Atatürk'ün sosyalist olduğunu öne süren **k?z?l k?pekler** ile Atatürk'ün Dyt Türkler'le ilgilenmediğini ve Atatürk milliyetçiliğinin Anadolu sýnyrları içinde olduğu yalanlarını sarfeden panhelenist uđadý **rum-ermeni d?nmelerinin** suratına inen bir şaplaktır! İşte, Ulu Önder Atatürk'ün kendi ađzından Turancýldı:

"Bugün Sovyetler Birliđi dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Fakat yarın ne olacağını bugünden kimse kestiremez. T?pk? Osmanlı? gibi, t?pk? AvusturyaMacaristan gibi parçalanabilir, ufalanabilir. Bugün elinde sýmsýk tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir..."

Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprülerini sağlam tutarak. Dil bir köprüdür. Ynaç bir köprüdür. Tarih bir köprüdür. Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde birleşmeliyiz. Onların (Dyt Türkler'in) bize yakınlaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli..."

29 EK?M 1933

Mustafa Kemal ATATURK

BOZKURT

Kurt Sözlüğü

Türkler kurda çok eskilerden beri "b?ri" ya da "b?rü" derlerdi. Bu s?zcük Anadolu'da da söylenmekte ve yaşamaktadır. Ayrıca Anadolu'da, tek başına gezen azıly kurlara "yalınsak" ad? verilir. Fakat Oguz Türkleri'ne yani Türkmenlere geldiğimizde ise, onların "börü" sözcüğü yerine daha çok "kurt" sözcüğünü kullandığını görüyoruz.

OGUZ TÜRKLERİNİN "BÖRÜ" YERİNE "KURT" SÖZCÜĞÜNÜ KULLANMASI

Oguzlar, bugünkü Anadolu, Kerkük, Suriye, Irak, ?ran Türkleri'nin, Azeri Türkleri'nin, Orta Asya'nın çeşitli bölgelerinde yaşayan bugünkü Türkmenler'in, Karakalpak Türkleri'nin doğrudan atalarıdır. Yukarıda da belirtildiği üzere, Oguz Türkleri genelde "börü" yerine "kurt" sözünü kullanırlar. Ayrıca Başkurt ve Tuba (Soyot) Türkleri de böri'yi ifade etmek üzere başka sıfat ve adlar kullanırlardı. Türkologlarca bunun nedeni şudur:

BÖRÜ YERİNE KURT SÖZCÜĞÜNÜN KULLANILMASININ NEDENİ

Türkler'de büyüklere ady ile değil de bir akrabalık kelimesi ile seslenilmesi gelenektir. Mesela bir kişi Oktay adını taşıyan amcasına "Oktay" diye hitap etmez, ona amca diye seslenir. Yine, bir çocuk babasına "baba" demez de ady ile seslenirse tokatı yiyiverir. İşte kurt da Eski Türk kültüründe ata olarak kabul edildiğinden, kurt için, esas ady olan "börü" değil, "kurt" kelimesi kullanılmıştır.

KURT SÖZCÜĞÜNÜN ESAS ANLAMI

Yukarıda, "b?rü" yerine "kurt" kelimesinin kullanılması'nın nedeni anlatıldı. Peki ?yleyse, "kurt" kelimesinin esas anlamı nedir ?

Kurt sözcüğünün Türkçe'deki esas anlamı "vahtı"dir. Örnek vermek gerekirse, eski bir Türk şirinde şunlar söylenmektedir:

Kurt kuş hepsi dirildi

Erkek dişi derildi

Bölük olup dağıldı

?nlerine giremeyecekler.

Dikkat edilirse bu eski Türk  irinde "kurt" kelimesi, esas anlamı olan "vağı" kavramını ifade etmekte ve "Kurt kuş" sözcükleri ile "vağı ve y rt c  kuşlar" anlatılmak istenmektedir.

Ağadıdaki tabloda, Türk  ivelerinde kullanılan kurtla ilgili kelime ve deyimler verilmiştir:

=====

BOZKURT

Bozkurt Totem ya da Put mudur

Eski Türkler'de totemciliğin bulunduğu ve Bozkurt'un da Türkler'in totemi olduğu birtakım görüş ve çevrelerce ileri sürülmektedir. Hatta, kendilerini gerçek müslüman olarak ifade eden baz çevreler, işi daha da ileri götürüp Bozkurt'un, Türkler'in putu/ilahı olduğunu ve kurt resmi bulunan bir yerde namaz dahi k lynamayacağını  ne sürmektedirler.

Bir Türk'ün müslüman olmas   ya da herhangi bir dinden olmas  , atalar  n  n ve Türk  zg rl ğ n n simgesi olan Bozkurt'u yok saymas  n  n gerektirmediği gibi, atalarına olan sayg  s   da Bozkurt'a tap  nmas  n   ve Bozkurt'u bir ilah ya da put düzeyinde g örmesini gerektirmez. Tanrı'ya  k r, Türkler tarihlerinin hiçbir döneminde kurda tap  nmamış, kurdu bir totem ya da put olarak düşünmemişlerdir. Aslında Türkler'in eski dini olan Gök-Tanrı inanc   da tek tanrı   bir inan t  r ve Türkler aras  nda  oktanrı  ?l  k (Buda lık, Manicilik vb dinlere geçenler d  t  y  nda) asla görülmemiş, Türkler tarihleri boyunca tek tanrı  c   inançta kalmışlardır. Bunun nas  l olduğu, ağadıda tarihi ve kültürel kan  tlarıyla a yklanmaktadır.

Totemcilik anaerkil düzene dayalı olmasına karşın, Eski Türkler'de ataerkillik vard  r. Bir klan dini olan totemcilikte mülkiyet ortaklığı olduğu halde, Türkler'de özel mülkiyet vard  . Totem inanc  nda aynı toteme bağlı olanlar birbirleri ile akraba say  lırken Türkler'de kan akrabalığı geçerlidir. Totemcilik daha çok asalak ekonomiye (avc  lık ve dev  irmecilik) dayanırken, Türk ekonomisi hayvan yetiştiriciliği üzerine kurulu idi. Totemci topluluklarda her klan  n, ata olarak tan  d  đ   ayrı bir totemi bulunur; Türkler'de ise, bütün bir ulusun kutlu sayd  đ   yalnızca tek bir hayvan vard  r. Kurt efsanesinin toplay  c   bir vasf  n  n bulunması, klanları birbirinden ayıran ve karşı karşıya koyan totemcilik düşüncesine ayk  r   düşmektedir. Klanların bireyleri totemlerinin adı ile an  lırlar; Türkler'de ise her bireyin, her ailenin ayrı adı vard  r. Klan, totemine tap  d  đ   halde, Türkler'de kurda tap  lmaz. Totemcilikte ruhun  lmezliğine inan  lmamas  na karşın, evreni bile ruhlar dünyası olarak gören Eski Türkler'de dini inanc  n temellerinden birini ruhun sonsuzluğu teşkil eder.

Dilbilim araştırmaları da Türkler'de totemciliğin olmad  đ  n  n kan  tlamaktadır. Türkçe'de totem kavram  n   ifade edebilecek bir s  zc k yoktur. C nk  Türkler'de totem kavram   yoktur ve bir dilde, olmayan bir kavram  n karşılığı bir sözcük bulunamaz (totem kelimesi, Türkçe'ye ingilizceden geçmiş bir kelime olup, K  z  lderili dillerinden [Algonqin k öz  lderilileri] al  nmıştır).

Sonuç olarak: Eski Türkler'de kurdun totem, put ya da ilah olmas   diye bir durum s öz konusu değidir. Kurt, Türkler'de yalnızca özgürlük ve bağıms  zlyđ  n timsali olarak kullan  lmış bir ata simgesidir.

=====

BOZKURT

T  les Türkleri'nin Kurttan Türemesi

Asya Büyük Hun Devleti ile Kök Türk Devleti aras  ndaki dönemde Orta Asya'da yaşayan Türkler'e Cinliler, **Kao- ** derlerdi. "Kao- " s öz   Cince'de "yüksek tekerlekli arabas   olan" demektir. Kao- 'lara Cinliler, **T  ieh-le** ad  n   da verirlerdi. T  ieh-le kelimesi, Türkçe **T  les** söz  n  n Çin ad  na

uydurulmuş biçimidir. Töles Türkleri, Kök Türk Devleti'nin çekirdeğini oluşturan Türk boyudur.

Cin kaynaklarına göre, Tölesler'in (ve ?teki Türkler'in) türküleri kurt ulumasın? andır?rd?;çünkü yine aynı kaynaklara göre onların ataları kurt idi. Cinlilerin süzünü ettikleri kurt ulumasına benzeyen türküler, Türkler'in zamanımızda da söylemekte olduğu "uzun hava, bozlak, maya" türündeki halk ezgileri olsa gerektir.

Kimi kaynaklar Töles ve Kao-çy kelimelerini yalnızca Uygur Türkleri ile özdeşleştirirler. Ama yukarıda da belirtildiği gibi Töles adı, Büyük Hun Devleti ile Kök Türk Devleti arasındaki dönemde Türkler'e verilmiş ortak bir addır. Dolayısıyla Tölesler, Uygur Türkleri'nin ataları olduğu gibi Oguz, Karluk, Kıpçak vs bütün Türk boylarının da atalarıdır. Ayrıca, tarihi araştırmalara göre, Uygurlar ile Oguzlar aynı boy kökeninden gelirler. ?leriki dönemde Uygur ve Oguz diye ikiye ayrılmışlardır. Zaten, Türk topluluklarına bir bakıldığında tip bakımından Oguzlar (bugünkü Türkmenler, dolayısıyla Azeriler, Anadolu Türkleri ve ?teki ?n Asya Türkleri) ile Uygurlar'ın birbirlerine çok yakın oldukları görülür. Ayrıca eski tarihi kayıtlarda Oguz ve Uygur adlarının hep birlikte yer aldığı görülür (Tokuz Oguz-On Uygur).

Bunun yanında, Eski Türkler'in boy adları sistemi ile bizim zihnimizdeki ad kavramının birbirine karıştırmamak gerekir. Eski Türkler'de boy adları geleneksel ve kalıcı değildi; izafi bir nitelik taşırdı. Türk boyları tek bir boy çatısı altında bir bodun olarak birleşirler ve yeni bir adla ortaya çıkarak bir devlet ya da siyasi bir oluşum kurarlardı. Zamanla bu siyasi oluşum dağılır ve oluşumu oluşturan boylar yeni bir adla ortaya çıkarak, bir başka siyasi oluşum kurarlardı. Bu hal, böylece devam ederdi. Yani boy adları geçici ve izafi idi. Zaten, bunun aksi iddia edilecek olursa her Türk devletinin yıkılışında ve her boy oluşumunun dağılışında, bu halkların ortadan yok oldukları kabul etmek gerekir. E bu adamların uzaylılar da kaçırmağına göre, tarihte rastlanan Ting-Ling, Töles, Türgiç, Usun, Hun, Abar, Sabar.....vs gibi Türk boyları nereye gittiler. Yanıt çok basit; uydurulan bir yıkım (savaş, baskın, kıyım, göç vb) ya da siyasi dağılımdan sonra yeni bir ad ve yeni bir oluşumla yeniden tarih sahnesine çıktılar.

Sonradan Kök Türk ve Uygur devletlerini kuracak olan **Töles** adındaki bu Türk topluluklarının en yakın komşuları olan Çinlilerin kaynakları, onların kökenlerini kurda başlayan bir efsane Saptamış ve tarih kayıtlarına geçirmişlerdir. Şimdi bu efsaneyi, yukarıdaki bilgilerin ışığında gözden geçirelim:

...Hun kaganlarından birinin çok akıllı iki kız vardı. Bu kızlar çok akıllı ve çok güzel idiler. Kızlar o denli akıllı, o denli iyilerdi ki, babaları böyle bir karara vardılar: "Ben bu kızları kendim evlendiremem. Bunlar o denli iyiler ki, o denli akıllılar ki, bu kızları ancak Tanrı evlendirir." Kagan, kızlarının ülkesinin en kuzey ucunda, kıta ayadığı demeyen bir yere götürüp yüksek bir dağın başına koydu. Kızlar bu tepede bekleyedurdular. Aradan epey zaman geçti. Bir zaman sonra, tepenin çevresinde yağlı ve erkek bir Bozkurt görüldü. Kurt, tepenin çevresinde dolaşmağa başladığı ama kızların yanına gitmedi. Kızlardan küçük olanı bu durumu görünce kardeşine: "Yıtte bu kurdu, ikimizden birinin evlenmesi için Tanrı gönderdi" dedi ve kurdun yanına doğru gitti. Kardeşi gitme dedi ise de onu dinlemedi. Tepeden inerek kurtla evlendi. Bu evlenmeden birçok çocuk doğdu. Bunlara Tokuz Oguz-On Uygur (Dokuz Oğuz-On Uygur) denildi. Bu çocukların sesi, Bozkurt sesine benzerdi. Çocuklar, birer Bozkurt ruhu taşıyarak doğaldılar. Ve Tölesler, bu kız ile kurdun soyundan türediler...

Dikkat edilirse buradaki kurt, erkektir. Öteki Kök Türk efsanelerinde ise kurt, diğdir. Bununla birlikte, Oguz Kagan Destanı'ndaki kurt da erkektir. Cin kaynakları, hükümdarın kızları'nı büraktığı yerden "tepe" diye bahsetmektedir. Eski Türkler'de "Kutsal Dağ" ve "Gök Dağı" inancı büyük bir yer tutardı. Ergenekon da böyle kutsal bir dağın ardındaki yurdun adıdır.

=====

BOZKURT

Bozkurt - Türklük - Türkçülük

TURK DESTANLARINDA BOZKURT'UN ROLU

Türk destanları arasında, milli motifler bakımından özellikle dikkat çekenler şunlardır:

1. Oguz Destan?
2. Bozkurt Destan?
3. Ergenekon Destan?
4. G?ç Destan?

Bu d?rt destandaki ortak ve temel motif, Bozkurt'tur.

Oguz Destan?'nda, seferleri s?ras?'nda Oguz Han'a Bozkurt yol g?sterip k?lavuzluk yapm?đ, Oguz Han'ın ordular? bu sayede zaferler kazanm?đtır.

Bozkurt Destan?'nda, ayaklar? ve kollar? kesilip ?l?me terk edilen T?rk gencini diği bir kurt iyileştirip beslemiğ; d?đman askerlerinin genci ?ld?rmek istemesi ?zerine de Altay Dağlar?'na kaç?r?p kurtarm?đtır. Daha sonra diği kurt, bu gen? ile evlenip 10 oğlan doğurmuğtur. Bu çocuklar?n b?y?y?p ?oğalmas? ile, T?rk soyu eriyip gitmekten kurtulmuğtur. H?k?mdar olan Aç?na, Bozkurt'un an?sr?n? unutmadyđđn? g?stermek i?in, ?ad?r?n?n ?n?ne kurt bağly bir bayrak dikmiğtir.

Ergenekon Destan?'nda ise, Bozkurt, demir dağ? eritip ?ykan T?rkler'e yol g?stermiğtir. Ergenekon'dan ??kt?ktan sonra, T?rklerin ilk h?k?mdar? B?rte-?ine (Boz-kurt) ad?n? alm?đtır.

G?ç Destan?'nda, ana yurtlar?ndan ayr?lmak zorunda kalan T?rkler'e, bir Bozkurt yol g?stermiğtir.

Bu destanlarda, Bozkurt'un ?u nitelikleri ortaya ?ykmaktad?r:

1. Soyun devam?n? sağlamak.
2. T?rkler'e k?lavuzluk etmek.
3. T?rkler'i felaketlerden kurtarmak.

BOZKURT VE TURKLUK

T?rk destanlardaki Iğyk, Kutlu Dağ, Bozkurt gibi motifler, kuşkusuz birer simgedir. Bozkurt hayatiyetin, milli rehberin, kurtuluğun, ?zg?r ve bağyms?z yaşaman?n simgesi olmuğtur. T?rk tarihinde pek ?ok kahraman, Bozkurt simgesi ile temsil edilmiğtir. Aç?na s?zc?d?n?n hem bozkurt anlam?na gelmesi, hem de Hun ve G?kt?rk h?k?mdar s?lalesinin ad? olmas? rastlant? değildir.

Bozkurt'tan t?remiğ olma inanc?, T?rkler'e uzun ?adlar boyunca k?van? ve g?ven vermiğtir. T?rkler'in dar zamanlar?'nda ve millet yaşam?nda b?y?k etkisi olacak hareketlere girişilirken Bozkurt onlara yol g?stermekte, k?lavuzluk yapmaktad?r. T?rk'?n bağy ?ok s?k?đđđnda Bozkurt'un ortaya ?ykararak onu kurtarmas?, evlad? ?zerine şefkatle eğilen bir ana-baba duygusunu hat?rlatacak ?l?de derin bir anlam taşymaktad?r. Sanki Bozkurt, T?rk milletini manevi bir alemde s?rekli olarak takip etmekte, ?aresiz zamanlar?'nda ona yol g?stermektedir.

KURTULUĞ SAVAĞI, ATAT?RK ve BOZKURT

Birinci D?nya Savağ?'ndan sonra T?rk topraklar?n?n işgaline karş? yap?lan Kurtuluğ Savağ?, destan ?adlar?nda cereyan etmiğ olsa idi, bir Kurtuluğ Destan? ortaya ?ykacak ve bu destanda da mutlaka bir "Bozkurt motifi" bulunacakt?. Mustafa Kemal Paşa, Kurtuluğ Savağ?'n?n ?nc?s? ve en bağtaki teşkilat?sr? olmuğ, bu niteliği ile (t?pk? Bozkurt gibi) bir **k?lavuz** vazifesi g?rm?đtir. Daha sonra da, Kurtuluğ Savağ?'n?n kazan?lmas? ile (yine Bozkurt gibi) **kurtar?c?** durumuna y?kselmiğtir. Son olarak, devrimleri ile ?addağ, ileri ve milliyet?i T?rk nesilleri yetiştirme ?abas?, onun T?rk milletinin bekas?n? sağlamağa y?nelik amac?n? g?stermektedir. Kendisine ?nerilen soyadlar? aras?'ndan Atat?rk'? se?mesi ise, onun gelecekteki T?rk nesillerince **ata** olarak an?lma isteğinin belirtisidir. B?ylece **k?lavuz**, **kurtar?c?** ve **ata** niteliklerini kendisinde birleştirmiğtir. Atat?rk bundan ?t?r? yabanc? yazarlarca -derin bir sezgi ile- **Bozkurt** olarak adland?r?lm?đtır.

BOZKURT ve TURKCULUK

T?rk?d?n asli unsurlar?; birlik ve b?t?nl?k, ?zg?r ve bağyms?z yaşamak, T?rk varl?đn?n sonsuza değin devam ettirilmesi azim ve iradesidir.

Bu durumda, Bozkurt'ta simgeleşen d?đ?ncelerle T?rk?l?d?n hedefleri tam bir ayniyet i?inde bulunmaktad?r. Bunun i?indir ki Bozkurt, T?rk?l?d?n de simgesi olmuğtur.

Sonuç olarak Bozkurt, T?rk destanlar?'daki m?stesna yeri gibi, T?rk?l?k tarihinde de se?kin bir

konumdadır.

Yukarıdaki yazı, Orkun Dergisi'nin Kasım 1998 tarihli 1. sayısındaki 40-42. sayfalarında yer alan "Destanlarda Türkçülük Ýzleri" adlı makaleden alınmıştır.

=====

BOZKURT

Türk'ün Adlanması Bile Kurda Benzer

Bozkurt, Türk kültüründe çok önemli bir yere sahiptir. Kurt ile ilgili efsane, inanış ve gelenekler, Türk kültüründe derin izler bırakmıştır. O derece ki, yabancı kaynaklar bile Kurt ile Türk arasında ilişki kurmuşlar, hatta Türkler'den bahsederken "Kurttan Türeyenler" deyimini kullanmışlardır. İşte yine buna benzer olarak, Türkler'in adlanması bile Çin kaynaklarında kurt sesine benzetilmiştir.

Eski Çinli tarihçiler Töles Türkleri için şöyle der: "Tölesler, kurttan türedikleri için, adlamaları ve şarkıları da kurt sesine benzer." (Töles, Hun Devleti ile Gök Türk Devleti arasındaki zamanda Türkler'in genel adıdır; bütün Türkler'e "Türk" adının verilmesi, Gök Türkler ile başlar).

Benzer biçimde, Kağarlı Mahmud'un Divan-ı Lugaat-it Türk adlı eserinde kayıtlı bulunan eski bir Türk şiirinde, büyük Türk kahramanı ve hükümdarı Alp Er Tonga'nın yod (cenaze) töreninde bulunanların, kurt gibi uluduğu, gözyaşları döktüğü, haykırarak yakalarını yırttığı anlatılmaktadır.

Yukarıdaki örnekler, Bozkurt'un Türk kültüründeki yeri ve önemini gösteren kanıtlardan biridir...

=====

BOZKURT

Kuman Başbuğu Kurt Gibi Uludu

Kuman Türkleri ile ilgili, Rus salnamelerine geçmiş, Bozkurt'la alakalı olan ilgi çekici bir rivayet vardır:

Kuman Türkleri 11.yy.da Doğu Avrupa bozkırlarında yaşıyorlardı. Bizans ve Rusya baş düşmanları idi. Macarlar'a karşı da savaşıyorlardı.

Kuman başbuğu Bönek Han, Macarlar'la savaşmak zorundaydı. Ama durum umutsuz görünüyordu. Çünkü komutası altındaki küçük süvari ordusuna karşılık, karşılarında büyük ve ağır silahlı bir ordu vardı. Bönek Han savaştan önceki gece çadırından çıktı. Bir kurt gibi ulumağa başladı. Bönek Han'ın ulumasına önce bir kurt yanıt verdi; sonra bir başkası. En sonunda bütün kurtlar ulumağa başladılar. Bu durum üzerine Bönek Han, yarınki savaşta üstün geleceğini anladı. Ve ertesi gün Kuman Türkleri'nin ordusu, kendisinden çok güçlü olan Macar ordusu karşısında parlak bir zafer kazandı.

Bu rivayet, yukarıda da belirtildiği üzere, Rus salnamelerinde kayıtlıdır.